Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

1921 оной февралиин 21-һээ гарана | № 161 (15784) | 1981 оной июлиин 12, воскресени | Сэн 2 мүнгэн.

«МЕТЕОР-ПРИРОДА» ГЭЖЭ ХЭМЭЛ ОДОН НИИДХҮҮЛЭГДЭБЭ

Дэлхэйе тойрон ниидэхэ «Метеор-природа» гэжэ хэмэл одон 1981 оной июлиин 10-да Советскэ Союзһаа ниидхүүлэгдэә.

Газарай байгаалиин нөөсэ баялигуудые шэнжэлжэ үргэлжэлхэ, дэлхэйн нюруугай ба атмосферын параметрнүүдые холоһоо хэмжэн тодорхойлхо онол аргануудые шалгахын тула шухала мэдээнүүдые абалга—хэмэл одоной гол зорилго болоно.

Хэмэл одон дээрэ тодхогдоһон аппаратура һаадгүй хүдэлнэ. Научна мэдээсэлнүүд СССР-эй байгаали, тэрэнэй нөөсэ баялигуудые шэнжэлхэ гүрэнэй научно-шэнжэлгын түбтэ, Болгариин Арадай Республикын Наукануудай академиин замбуулин шэнжэлхэ түбэй лабораторидо шалгагдаха, хэрэглэгдэхын тула ороно.

«Метеор-природа» гэжэ хэмэл одонтой нэгэн доро Газарые тойрон ниидэхэ научно-техническэ туршалгануудые хэхын тула дэлхэйе тойрон ниидэхэ «Искра» гэжэ бага хэмэл одон дүтэрхы параметрнүүдтэйгээр замбуулинай замда тэрэл ракетээр түлхигдэн гаргагдаа.

(ТАСС).

АЛДАР СОЛОЁ АРЬБАДХАХАБДИ

Ямаршье ажал хүдэлмэри өөрын онсо илгаатай, өөрын шэнжэтэй, өөрын «нюусатай» байдаг гээшэ. Жэшээлэн хэлэхэ болоо һаа, хонишодые «талын эзэн», механизаторнуудые «булад хүлэг хазаарлагша», һаалишадые «сагаан эдеэ салгидуулагша» гэхэ мэтээр арад зомнай дэмы нэрлэдэггүй аабза. Хэр угһаа хойшо эрхилэгдэһэн ажалай түхэл маягтай зохилдуулан, иимэ тодорхойлолгонуудай үгтэһэниинь гайхалгүй.

Теэд загаһашаниие хэн гээд нэрлэхэ байгаа хаб гэжэ саг үргэлжэ бодомжолжо ябадаг ушарһаа эдэ мүрнүүд саарһан дээрэ гараха баатай болоол даа! Бүхы наһаяа загаһашанай мэргэжэлдэ зорюулжа, бага, Ехэ Яруунын үһые умбажа, «халуун шулуу» нилээд долёоһон хүн хадаа өөрынгөө нүхэдые эрэлхэг габьяатанай ажал эрхилдэг зон гэхэ байнаб. Нээрээшье, бодоод үзэе: бидэ имагтал мүльһэнэй хүрэһэн хойно олзоборидо гарадаг зомди. Үбэлэй янгинама хүйтэндэ үдэр бүри улаан гараараа губшуур гү, али гүльмэ үһа руу табижа ябаха гээшые тэсэмгэй, эрэлхэг зоригтой, мэргэжэлдээ ёһоор лэ дурлаһан хүн гаталжа гараха бэзэ! Иимэл хүнүүд манай амжалта «тахална», иимэл хүнүүд үльгэр домог түүрээлгэнэ!

Эндэ олон табые дурдаад яалтайб. харин коллективэйнгээ, нүхэдэйнгөө арбадахи табан жэлэй хугасаа дотор түйлаһан амжалта, үйлэ хэрэгүүд дээрэ тобшохоноор тогтохо хүсэлэнтэйб. Манай заводой хүдэлмэришэд партиин XXVI съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ бүгэдөөрэн жагсажа, энэ ехэ хуралдаание ажалай амжалтаар угтаха эрмэлзэлээ, эдэбхи үүсхэлээ улам бадаруулан ажаллаа.

Тэрэнэй ашаар түсэб даабаринууд холо үлүүлэн дүүргэгдээ һэн. Энээниие тоо, баримтануудаар гэршэлһүүб. Табан жэлэй түсэбөөр хараалагдаһан 15810 центнерэй орондо 36231 центнер һайн шанартай продукци Эхэ орондоо тушаажа, РСФСР-эй загаһанай ажахын министерствын болон профсоюзай ЦК-гай дамжуулгын Улаан туг нэгэдэхи мүнгэн шагналтайгаар абаһан байнабди. Энэ амжалта, түйлалтадамнай В. С. Коваленко, Н. А. Григорьевэй хүтэлбэрилдэг бригадын гэшүүдэй оруулһан хубитань угаа ехэ.

Тиихэдэ минии бригадын загаһашад түсэбөө 15 һарын туршада сүм бэелүүлжэ шадаһан байна. Энэ хугасаа дотор 5270 центнерэй орондо 13551 центнер загаһа баряад, даабаряа 257 процент дүүргэһэнэйнгөө түлөө РСФСР-эй Загаһанай ажахын министерствын Ажалай Алдар Солын дэбтэртэ оруулагдаһан гээшэбди. Тиихэдэ миниишье ажалые гүрэн түрэмнай үндэрөөр сэгнэжэ, Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнаһан юм.

БИ—ТАБАН ЖЭЛДЭ, ТАБАН ЖЭЛ—НАМДА

Минии нүхэдэй, мүрысэдэг бригадануудаймнай хүтэлбэрилэгшэд Николай Алексеевич Григорьев, Владимир Степанович Коваленкын үбсүү энгэрые Ажалай Алдар Солын III шатын орденууд шэмэглэнэ. Түрүү нүхэднай гансал «хара амяа, хамараа хараад» ябадаг бэшэ, харин загаһа бариха талаар баян дүй дүршэлөө олоной шадабари болгохын тула үдэр бүри оролдодогынь ехэл һайшаалтай.

Жэшээнь, Николай Алексеевичэй үнэтэ зүбшэл, аха нүхэрэй һургаал даган ябадаг залуушуул манда олон. Тэдэнэй дундаһаа хүбүүнэйнь —Петиин амжалтаар баясамаар. Би мүнөө жэл бригадаяа тэрээндэ даалгажа үгэнхэй хүм. Ажалша бэрхэ, ёһотойл загаһашандаа энэ харюусалгатай тушаал даалгаһандаа заводой дирекци, партийна организаци тон зүб шиидхэбэри абаа гээшэ. Юуб гэхэдэ, залуу хүтэлбэрилэгшын оролдосотой ажалынь, ёһото эмхидхэгшэ боложо шадаха байһаниинь үрэ дүнгүүдээ харуулаа. Залуу коммунист Петр Григорьевой бригада үнгэрһэн хахад жэлэй дүнгүүдээр бусадаа илажа гараа. Тэдэнэр түсэбөөр хараалагдаһан 1180 центнерэй орондо 1934 центнер загаһа губшаа бшуу.

«Ахань дүүгээ хүсэдэггүй» гэһэн таабари арадай дунда дэлгэрэнги аабза. Энээнһээ уламжалан, бүгэдэ арадай мүрысөөндэ хүбүүниинь эсэгээ ахижа гараа гэжэ хэлсүүлхэдэ хэндэшье таатай зохид байгаа ёһотой, бидэшье баяртай, хүхюутэйбди.

Партиин XXVI съездын асари ехэ түсэбүүдые бэелүүлхэ арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй хахадынь үнгэрөөд байна. Энэ хугасаа соо манай коллектив амжалтатай ажаллажа, түсэбтэ даабаринуудаа үлүүлэн дүүргэнхэйбди. Саашадаа алдар солоёо алдахагүйбди гэжэ хэлэхэдээ бүхы нүхэдэйнгөө һанаа бодолые нэгэдүүлһэн мэдэрэл мэдүүлнэб гэхэдээ алдуу хэнэгүйб.

Тиигэжэ мэдүүлхэ үндэһэншье манда бии. Юуб гэхэдэ. Яруунынгаа нуурнуудай загаһанай баялигуудые хамгаалха, тэдэниие үсхэбэрилхэ, һүрэгыень олон болгохо зорилготойгоор саг үргэлжэ ябуулжа байдаг хүдэлмэриимнай аша үрэ мүнөө харагдажа, ойрын жэлнүүдтэ загаһа олзоборилгымнай хэмжээн доошоо яашье орохогүй байна. Энэ талаар найдамтай. Хоёрдохёор, манай заводой хүдэлмэришэд шэлэһэн мэргэжэлдээ мээхэй анхаралтайгаар хандадаг, харюусалга ехэтэй зон бшуу. Дээрэ дурсагдагша бригадирнууд Николай Алексеевич Григорьев, Владимир Степанович Коваленко мэтын Ажалай Алдар Солын орденто зондо этигээ, найдагагүй аад, бэшэ хэндэ найдалтайб?! Иимэ хүнүүд ямаршье бэрхэшээлнүүдые дабажа гараха, хэлэһэн үгэдөө заал һаа хүрэхэ байна бшуу.

Н. ОРЛОВ,
Яруунын загаһанай заводой инженер.

КПСС-эй ОБКОМДО, БУРЯАДАЙ АССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ, ОБЛСОВПРОФТО БА ВЛКСМ-эй ОБКОМДО

БАЙГША ОНОЙ ТҮРҮҮШЫН ХАХАДТА МАЛ АЖАЛАЙ ПРОДУКТНУУДЫЕ ЕХЭЭР ҮЙЛЭДБЭРИЛХЭ, ГҮРЭНДЭ ХУДАЛДАХЫН ТҮЛӨӨ РАЙОНУУДАЙ ДУНДА ДЭЛГЭРҺЭН СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨНЭЙ ДҮНГҮҮД ТУХАЙ

1981 оной жэлэй түрүүшын хахадта мал ажалай продуктнуудые ехээр үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдахын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүн хаража үзөөд, КПСС-эй обкомой бюро, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет, облсовпроф болон ВЛКСМ-эй обком тусхай тогтоол баталан абаа.

ЯРУУНЫН РАЙОНДО нэгэдэхи һуури олгогдожо, КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, облсовпрофой болон ВЛКСМ-эй обкомой дамжуулгын Улаан туг, 1200 түхэригэй нэгэдэхи мүнгэн шан барюулагдаха болобо. Район гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө 130 процент, һү — 116 процент дүүргэжэ, нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулхада, мал ажалай бүхы продуктнуудые гүрэндэ худалдалгые дээшэлүүлээ, бүхы адууһа малайнгаа тоо толгойе олошоруулаа.

ХЭЖЭНГЫН РАЙОНДО 800 түхэригэй хоёрдохи мүнгэн шан барюулагдаха. Районой ажахынууд гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө 122 процент, һү — 108 процент дүүргээд, үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхитэй сасуулбал, мал ажалай бүхы продуктнуудые ехээр худалдаа, адууһа малайнгаа тоо толгойе олошоруулаа.

ХУРАМХААНАЙ РАЙОНДО 500 түхэригэй гурбадахи мүнгэн шан барюулагдаха болоо. Эндэхи ажахынууд гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө 126 процент, һү — 104 процент дүүргэжэ, 1980 оной энэ үеынхитэй сасуулхада, мал ажалай бүхы продуктнуудые ехээр худалдаа. Адууһа малайнгаа тоо толгойе нилээд олошоруулаа.

Мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха түсэбөө дүүргэхэ талаар Баргажанай, Баунтын, Кабанскын, Ахын, Хойто-Байгалай болон Түнхэнэй районууд ехэ хүдэлмэри хээ гэжэ тогтоол соо тэмдэглэгдэбэ.

РЕСПУБЛИКЫМНАЙ ажалай үдэр

ЭРШЭТЭЙГЭЭР

Барилга-хабсаралгын 694-дэхи поездын коллектив байгша оной апрель һарада эмхидхэгдэжэ, Баунтын районой Таксимо нютагта эльгээгдээ бэлэй. Шэнэ поездын коллектив түмэр замай Таксимо станцида байрын гэрнүүдые, магазин, столовонуудые, промышленна объектнүүдые бариха юм. Энэ барилга-хабсаралгын 694-дэхи поездын коллектив түрүүшынгээ үдэрһөө байрын гэрнүүдые барижа захалба.

—Бидэ байгша ондо генподрядаар 4 миллион түхэригэй, өөрын хүсэ шадалаар 1 миллион 400 мянган түхэригэй барилга хэхэ даабаритайбди. Барилга хэхэ 6 бригада эмхидхээд байнабди. Ойрын сагта Белоруссиһаа залуу барилгашадай отряд ерэхэ юм. Түрүүшын жэлдэ хэхэ юумэмнай яһала ехэ. Эмхидхэлэй хүдэлмэри эдэбхитэйгээр ябуулха бологдоно. Ехэ хүйтэнэй болохоһоо урда бүхы хүдэлмэришэдые дулаан байрада оруулха гээшэ гол шухала зорилгонуудаймнай нэгэн мүн болоно, —гэжэ тус поездын начальник залуу инженер А. П. Малинников мэдүүлнэ.

А. П. Малинников БАМ—Тында—Беркакит гэһэн түмэр харгын барилгада хабаадалсаһан, дүршэл шадабаритай мэргэжэлтэ юм. Ажалаа зүбөөр эмхидхэхэ, барилгын участогуудые материалаар дутамаггүйгөөр хангаха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулна. А. Н. Алимовай хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив богони болзорой туршада 161-дэхи сериин хоёр гэр хабсаргаа. И. П. Андреевэй хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив хоёр булэ айлай ороход дүрбэн гэр бодхожо байна. Нина Чевановагай хүтэлбэрилдэг бригадын хүдэлмэрилэгшэд шэнээр баригдаһан гэрнүүдэй дотор талын хүдэлмэри хэжэ, сонхо үүдэнүүдыень, шалыень шэрдэжэ гоёоно.

Холын Хойто Таксимо нютагта бууһан барилга хабсаралгын 694-дэхи поездын хүдэлмэришэд түрүүшынгээ үдэрһөө эдэбхи үүсхэл ехэтэйгээр ажаллажа, эрхим шанартайгаар барилга хэхэ гэжэ эрмэлзэнэ. «Нэгэн бултанай түлөө, булта нэгэнэй түлөө» гэһэн уряа доро бэе бэедээ хамһалсан, дундаа мүрысэн ажаллана.

ХОНОГОЙ МЯНГАН ГРАММААР

Агаа голой эхиндэ 1100 шахуу үхэр зүһадаг юм. Эндэ асарагдаһан мал харууһалагшад үхэр бүхэнэйнгөө шэгнүүрые ехээр нэмээнэ. Жэшээлбэл, «Георгиевский» совхозой түрүү үхэршэд Борис Сергеев, Николай Байбородин гэгшэд даажа абаһан үхэрнүүдэйнгээ тус бүриин шэгнүүрые сүүдхэдэ 1000 граммаар нэмээхэнь.

Ю. МАНУЕВ.

Хори.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй УКАЗ

РЕСПУБЛИКЫН ЗАГАҺАНАЙ АЖАХЫН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Социалис мүрысөөндэ оролсожо, үйлэдбэриин үндэр үрэ дүн түйлаһанайнь түлөө, Загаһашанай үдэртэй дашарамдуулан, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха:

Башаров Александр Афанасьевичые — Баргажанай районой «Путь Ленина» колхозой загаһашадай бригадир.

Болотова Тамара Табитхановнае — Зүүн Сибириин загаһанай ажахын научно-шэнжэлгын ба проектно-конструкторска институдай лабораториие даагша.

Григорьев Петр Николаевичые —Яруунын загаһанай заводой загаһашадай бригадир.

Ильюшкин Алексей Ильичые —«Байкалрыбвод» управлениин начальнигай орлогшо.

Конев Иван Александровичые — Кабанскын загаһанай заводой загаһашадай бригадир.

Коркина Ольга Трофимовнае — Нижнеангарскын загаһанай заводой хүдэлмэришэн.

Молчанова Валентина Андреевнае — Баргажанай-Адагай загаһанай комбинадай хүдэлмэришэн.

Новолодский Александр Нефедовичые — Кабанскын районой «Прибайкалец» колхозой загаһашадай бригадир.

Пушкарев Семен Иннокентьевичые — Кабанскын районой «Байкал» колхозой загаһашан.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1981 оной июлиин 6.

ҺАЙНДЭРЭЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ

Партиин XXVI съездын хараалһан эдеэ хоолой комплексно программые дүүргэхэ хэрэгтэ ороной загаһанай ажахы хубитаяа горитойгоор оруулна. Тус һалбариин материально-техническэ үндэһэ һууринь улам хүгжэнэ, бэхижэнэ, загаһа баридаг флот шэнэ траулернуудые абана, загаһа олзоборилгын томо портнууд баригдана.

Загаһашадай үдэртэ зорюулагдаһан баярай суглаан дээрэ үгэ хэлэгшэд энээн тухайда мэдээсэбэ. Тиимэ суглаан июлиин 10-да Москвада болоо.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо И. И. Бодюл, КПСС-эй ЦК-гай таһагые даагшын нэгэдэхи орлогшо М. И. Поляков, хэдэ хэдэн министерствэнүүд болон албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, үйлэдбэриин түрүүшүүл, ниислэл хотын олониитын түлөөлэгшэд суглаанда байба.

СССР-эй загаһанай ажахын министр В. М. Каменцев элидхэл хээ.

Һалбариин хүдэлмэрилэгшэд арбан нэгэдэхи табан жэлэй даалгабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ бүхы эрдэм мэргэжэлээ, дүй дүршэлөө зорюулха байха гэжэ суглаанда хабаадагшад найдуулба. (ТАСС).

МҮНӨӨДЭР—ЗАГАҺАШАНАЙ ҮДЭР

БАЙГАЛАЙ АЖАЛШАД

ФОТО РЕПОРТАЖ

Иигэжэл сэнхир номин далайн эрьеын хүн зон загаһашадые нэрлэдэг. Энэнь удхатай ааб даа, юуб гэхэдэ, харалган һалхин доро, харанхы һүнишье, халуун үдэршье илгаагүй Байгалай загаһашад ажалдаа гаража, хүхэ ногоон долгид дээрэ үлгыдүүлэн, хүнгэн бэшэ ажалаа хэжэл ябадаг бата бэхи, баатар шэрхи зон шуу.

...Кабанскын загаһанай заводой Ойморой участок Байгал-Кудара тосхонһоо хорёод модоной газарта, Байгалай эгээн эрье дээрэ оршодог юм. Социалис мүрысөөндэ эршэмтэйгээр оролсожо, жэлһээ жэлдэ муу бэшэ үрэ дүн түйладаг энэ участогай бүхы гурбан бригадые дүй дүршэлтэй загаһашад толгойлдог. Тэдэнэр хэд бэ гэбэл, Петр Владимирович Матвиенко, Борис Иванович Дарханов, Петр Филиппович Дружинин.

Манай ерэхэдэ, эдэ бригаданууд далай дээрээ гарашаһан байжа, нилээд удаан хүлеэхэ баатай болобобди. Наранай тонгос гэһэн хойно далай тээһээ катернуудай хүнхинөөн соностобо.

— Баян олзотой хаш, катернуудынь хүндөөр дабшана, —гэжэ эндэхи цехэй мастер Вера Петровна Семенченко тэмдэглэбэ.

Үнэхөөрөөшье, түрүүлэн ерэһэн катерһаа Петр Владимирович Матвиенкын бригадын гэшүүд нилээд ехэ загаһа буулгаба.

— Һүүлэй үедэ омолиин һүрэгүүд олон болоо гээшэ ха. Алишье бригадамнай һүүлэй үедэ олзоёо хэдэн арбаад центнерээр дээшэлүүлжэ байна,—гэжэ бригадир омогорхонгёор хөөрэнэ.

Буулгаһан загаһыень мүнөөхил мастер Семенченкын хүтэлбэрилдэг цехэй хүдэлмэришэд дары түргэн дабһалдаг, буйлуулдаг байба. Эндэ хүдэлдэг Васса Дмитриева, Светлана Гурулева, Вера Карнышева, Екатерина Волкова гэгшэдэй хүдэлмэри үндэрөөр сэгнэгдэдэг.

Эндэхи загаһашад мэргэжэлэйнгээ һайндэрые угтуулан, социалис мүрысөө хоорондоо дэлгэрүүлэн хүдэлхэдөө, үндэр амжалта түйлаа. Ойморой участогайхид хахад жэлэйнгээ түсэбые холо үлүүлэн дүүргэһэн тухайгаа бүри июниин тэнгээр элидхээ юм.

Кабанскын район.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Ойморой загаһа буйлуулдаг цехэй хүдэлмэрилэгшэд Тина Англичанова, Тамара Балдакова; катернууд сэнхир далайдаа дахинаа гараба; бригадир П. В. Матвиенко.

С. БАЛДУЕВАЙ фототекст.

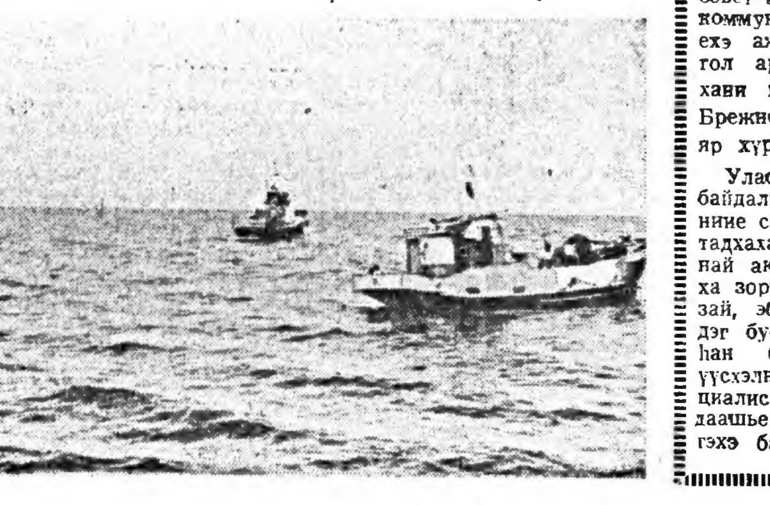

АЛДАРТА ОЙН БАЯР

УЛААН-БААТАР. (ТАСС-ай тусхай корр). Монголой Арадай революциин 60 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаан июлиин 10-да эндэ болобо.

МНРП-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, МНР-эй Арадай Ехэ хуралай Президиумэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал элидхэл хээ.

Манай Эхэ ороной түүхэтэ илалтанууд, амжалтануудай түлөө баяр, омогорхолой мэдэрэлээр нэбтэрһэн бидэнэр агууехэ Советскэ Союзтай, социалис хани нэгэдэлэй бусад оронуудай арадуудтай аха дүүгэй нэгэдэл болон хани барисаанай, социальна дэбжэлтын, национальна бэеэ дааһан байдалай ба социализмын түлөө тэмсэгшэ бүхы хүсэнүүдтэй һаналаа нэгэдэлгын, харилсаа холбооной асари ехэ удха шанарые энэ алдарта ойн үдэр илангаяа гүн гүнзэгыгөөр мэдэржэ байнабди.

Мүнөөдэрэйнгөө һайндэрые энэ жэлэй гайхамшаг хэрэгүүдээр ажалшадай дунда үүсхэгдэһэн политическэ үндэр дэбжэлтын, ажалай ехэ эдэбхи үүсхэлэй оршон байдалда тэмдэглэжэ байнабди. Манай арад зон КПСС-эй XXVI съездые социальна дэбжэлтын, демократиин ба социализмын түлөө, бүхы дэлхэй дээрэ амгалан тайбан байдал хангахын түлөө тэмсэлые шэнэ хүсэтэйгөөр бадаргаһан гайхамшаг ябуулга гэжэ тоолон, аха дүү совет арадтай, бүхы түрүү хүн түрэлтэнтэй хамта тон ехэ баяртайгаар угтаа.

Монгол орон дотор бодото дээрээ мандаһан социализм — арадай революциин илаһанһаа хойшо монгол арадай гаталжа ерэһэн 60 жэлэй замай гол үрэ дүн болоно гээд хуулита омогорхолой мэдэрэлтэйгээр тэмдэглэнэбди гэжэ элидхэлшэ үргэлжэлүүлэн хэлэбэ. Ленинэй агуу ехэ партии — алдарта КПСС-тэ, үнэн һайн һайхан сэдьхэлтэй манай хани — баатар габьяата совет арадта интернациональна нэгэдэлэй, аха дүүгэй хани барисаанай ба үнэн зүрхэнэй баяр баясхалангай мэдэрэлтэй байдагаа элирхэйлнэбди. Элэнэй үзүүлһэн, үзүүлжэ байгаа туһаламжа, дэмжэлгэнүүдынь шэнэ байдалта Монгол ороной хүгжэлтэ дэбжэлтын бүхы шатануудтахи илалтанууд ба түйлалтануудай түгэс эшэ нүхэсэл болодог байгаа, болохо байха. Совет-монгол харилсаае улам үргэдхэн хүгжөөхын тула саг үргэлжэ оролдолго гаргадагайнь түлөө, аха дүү ёһоной заншалта хани барисаа, манай оронуудай ба арадуудай хоорондын түгэс харилсаа холбоо бэхижүүлхэ хэрэгтэ хубитаяа ехээр оруулдагайнь түлөө Ленинскэ Коммунис партида, тэрэнэй Центральна Комитедтэ, Советскэ правительствада, аха дүү бүхы совет арадта, уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй элитэ ехэ ажал ябуулагша, монгол арадай үнинэй, эрхим хани нүхэр Леонид Ильич Брежневтэ үнэн зүрхэнэй баяр хүргэнэбди.

Уласхоорондын шахардуу байдалые һуларуулха, тэрэниие сахин хамгаалха ба батадхаха, дэлхэйн шэнэ дайнай аюулые саран зайсуулха зорилгоор Советскэ Союзай, эб энэтэй байхые хүсэдэг бусад гүрэнүүдэй гаргаһан бүтэмжэтэй, тодорхой үүсхэлнүүдые бэелүүлгэдэ социалис Монгол орон саашадаашье бүхы артаар туһа хүргэхэ байха гэбэ.

Удаа тээнь Совет партийно-правительственна делегациин толгойлогшо, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо В. В. Кузнецов үгэ хэлээ.

Ажалдаа амжалта түйлахыетнай, ехэ зол жаргалтай, энхэ тайбан байхыетнай баярай суглаанда хабаадагшад таанадта, мүн таанадаар дамжуулан бүхы монгол арадта хүсэһэн эгээн һайн һайхан хүсэлэн дамжуулха гэһэн КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Л. И. Брежневэй даалгабариие дүүргэхэдэ илангаяа аятай байна гэжэ В. В. Кузнецов тэмдэглэээ.

Монголой Арадай революциин 60 жэлэй ой — Монгол орон дотор социализмын тогтоогдон мандаһанай, хамагые илагша марксизм-ленинизмын һургаалай, пролетарска интернационализмын илалтын һайндэр, 60 жэлэй турша соо ажалша габшагай, бэлиг түгэс монгол арадай амжаһан түйлалтануудые харалга болоно. Энэ һайндэрые таанадтай хамта совет хүнүүд, танай гайхамшаг ороной бүхы ханинар тэмдэглэжэ байна.

Монголой Арадай-революционно партиин генеральна хараа шугамай илалтань — ороной капиталис бэшэ замаар дабшаһан хүгжэлтэ, социалис революциин теори ба бодото хэрэгтэ оруулагдаһан гайхамшаг хубита болоно. Монгол ороной дүй дүршэлэй бусадта жэшээ боломоор байһыень бодото байдал үнэншэмэ тодоор элирхэйлэн харуулна.

Социалис интернационализмын, ехэшье, багашье арадуудай үнэхөөрөө адли тэгшэ эрхэтэй байха ленинскэ гол ёһонууд совет-монгол хани барисаанай эшэ үндэһэн болонхой гэжэ В. В. Кузнецов тусхайлан тэмдэглэбэ. «Советскэ Союзай Коммунис партиин, Монголой Арадай-революционно партиин, нэгэдэл хододоо совет-монгол харилсаанай хүгжэлтын гол зүйл, эшэ үндэһэн болодог байгаа. СССР-эй ба МНР-эй революционно дайшалхы партинуудай энэ нэгэдэл болон жагсаал манай арадуудай оролдолго хүсэлэлтөөр улам батадхагдадаг, тэдэниие зоригжуулдаг, шэнэ, социалис ёһоной байдал зохёон байгуулха хүсэн дээрэнь хүсэ нэмэдэг байгаа» гэжэ нүхэр Л. И. Брежнев хэлээ һэн.

Бүхы һалбаринуудай — политикын, экономикын, эрдэм болон соёлой талаар СССР-эй, МНР-эй хоорондын харилсаа холбооной дэлисэ далайса жэлһээ жэлдэ, табан жэл бүхэндэ хэлбэришэгүй үргэдэнэ. Нүхэд Л. И. Брежневэй, Ю. Цеденбалай ходо уулзажа, хөөрэлдэжэ байдаг ушар манай партинуудай, оронуудай харилсаа холбооной гол зорилгонуудые тодорхойлхо хэрэгтэ шиидхэхы үүргэ дүүргэнэ. Манай арадуудай хамтын хүдэлмэриин бүхы шэглэлнүүдээр урагшаа түргэн дабшаха шэнэ эршэ хүсэ хангана.

В. В. Кузнецов энхэ тайбан, зол жаргалтай байхыень, социализм байгуулха, Монголой Арадай-революционно партиин XVIII съездын табиһан зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ шэнэ амжалтануудые түйлахыень монгол арадта хүсэбэ.

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

ЭРДЭМ ТҮГЭС ХҮДЭЛМЭРИШЭД ҮЙЛЭДБЭРИДЭ АША ЕХЭТЭЙ

ҮЙЛЭДБЭРИИЕ бухыдэнь оньһожоруулга, мүн хүтэлбэрие ба хиналтые нарижуулга хадаа хүдэлмэришэдэй ниитэ болон техническэ эрдэм болбосоролые улам бүри дээшэлүүлхэ эрилтэ табина гэжэ КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүд соо хэлэгдэһэн байна. Тиимэһээ мүнөө сагта хүдэлмэришэдые һурган бэлдэлгэ гээшэ имагтал программаар хараалагдаһан техническэ зүйлнүүдые шудалалгаар хизаарлагдаха ёһогүй.

Энэ талаар абажа харабал, Улаан-Үдын Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ нарин сэмбын комбинадта Социалис Ажалай Герой К. П. Альцманай хүтэлбэри доро ехэ юумэ хэгдэнэ.

Комбинадай дирекциин, партийна, профсоюзай болон комсомолой организацинуудай саг үргэлжын анхарал хандуулһанай ашаар эндэ хүдэлмэришэдэй ниитэ болон техническэ эрдэм болбосорол һүүлэй үедэ һураггүй дээшэлээ, юрэнхы болон тусхай дунда эрдэмтэй хүнүүд олошороо, эхин болон найман жэлэй һургуулигүйшүүлэй тоо нилээд хороо.

Һүүлэй үедэ юрэнхы эрдэмэй дунда гү, али хүдэлмэришэн залуушуулай үдэшын һургуули дүүргэгшэд, ГПТУ түгэсхэгшэд комбинадай коллективтэ олошоржо, хүдэлмэришэдэй эрдэм болбосоролой шанар дээшэлээ гээшэ ааб даа.

Дунда һургуули гү, али техническэ мэргэжэлэй училищи дүүргээд ерэгшэд комбинадай үйлэдбэриин ажабайдалда эдэбхитэйгээр оролсожо, богонихон болзор соо мэргэжэл олоод, олониинь ажалай түрүүшүүл болодог байна. Жэшээнь, юрын хүдэлмэришэн Александр Михайлович Шалобало хэдэн жэлэй урда тээ үдэшын һургуули дүүргэһэнэйнгээ удаа Москвагай текстильнэ техникумые заочноор дүүргээ. Хүдэлмэри һуралсал хоёроо нягтаар зохилдуулжа шадаһанайнгаа ашаар аппаратноээрэлгын үйлэдбэриин мастерһаа үйлэдбэриин талаар комбинадай директорэй орлогшо болотороо ургаа бушуу.

Валентина Васильевна Федосеева һуралсалаа үйлэдбэритэй холбоотойгоор ябуулдаг. Энэ нүхэрнай арбадахи табан жэлэй туршада долоон жэлэй даабарие бэелүүлээ юм. 1980 оной даабарие 157 процент дүүргээ. Тэрэнэй гаргадаг продукциин шанар хадаа түсэбөөр хараалагдаһанда орходоо 3—4 процентээр дээшээ байна. Ажалдаа эрхим амжалта туйлаһанайнгаа түлөө Ажалай Алдар Сэлын орденоор шагнагданхай.

Үшөө нэгэ жэшээ. Валентина Константиновна Шитикова үдэшын һургуули дүүргээд, хүдөө ажахын техникумдэ бухгалтер мэргэжэлтэй болоһон юм. Хоёр үхибүүдэй эхэ энэ эхэнэр техникум дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр технологическа хинагшаар хүдэлөө. Мүнөө ноохо илгалтын үйлэдбэриин технолог болонхой, коммунис ажалай ударник, залуушуулай һурган хүмүүжүүлэгшэ юм.

Ноохо илгалгын цехэй (хүтэлбэрилэгшэнь Тамара Алексеевна Рубцова) коллектив комбинат дээрэ шэнэ юумэ үүсхэгшэдэй һайн алдартай болонхой. Тус цех табан жэлэйнгээ түсэбые болзорһоо урид дүүргээ. Энэ коллектив ехэ эбтэй эетэй: коммунис ёһоор, ленинскэ гуримаар ажалладаг, ажаһуудаг гээшэ. «Коммунис ажалай цех» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ коллективтэ олгогдонхой. Тус цехэй хүдэлмэришэдэй 28-ниинь дээдэ болон тусхай дунда эрдэмтэй, 180 хүн юрэнхы дунда һургуули дүүргэһэн, 19 хүн мүнөө үедэ дээдэ һургуулида, техникумдэ, тиихэдэ 19 хүдэлмэришэн үдэшын һургуулида һуража байна.

Анхандаа юрын хүдэлмэришэд байгаад, юрэнхы болон техническэ эрдэм болбосоролоо дээшэлүүлһэнэйнгээ һүүлдэ комбинат соогоо мастерай, бригадирай тушаалнуудые эзэлһэн нүхэд олон. Жэшээлбэл, Прасковья Гармаевна Бритова ноохо нягталагшадай, Петр Андреевич Родионов нэхэлгын оньһон станогой ахамад мастер болоо. Анатолий Иванович Вильдянкин комбинадай техническэ таһагай нормировщик, мүнөө инженер болонхой. Аюшиева Бальжинима Эрдыниевна ноохо илгалгын цехэй бригадир юм.

Эдэнэр үйлэдбэриин үүсхэлтэ хүтэлбэрилэгшэд байһаа харуулана.

Залуушуулай юрэнхы эрдэмэй дээшэлэлгэдэ үдэшын һургуулинууд, техническэ мэргэжэлэй училищинууд ехэ үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй. Тиимэһээ хүтэлбэрилэгшэдэйнь оролдоогоор комбинадай дэргэдэ 1960 ондо хүдэлмэришэн-залуушуулай үдэшын (халаанай) һургуули нээгдэһэн юм. Арба гаран жэлэй туршада Н. В. Матхеев тэрэ һургуулиин директорээр хүдэлнэ. Имагтал арбадахи табан жэлэй үедэ комбинадта хүдэлдэг 450 хүбүүд, басагад тус һургуулиие дүүргэһэн байна. Олониинь мүнөө комбинадта ажаллажа байгаад, дээдэ һургуулида, техникумдэ һурана.

Комбинадай хүтэлбэрилэгшэд, партийна, профсоюзай болон комсомолой организацинууд хадаа хүдэлмэришэн залуушуулай үдэшын һургуулиие, техническэ мэргэжэлэй училищиие өөрынгөө саг үргэлжын анхарал доро байлгадаг. Һуралсалай хэрэгсэлнүүдые худалдажа абаха хэрэгтэ комбинат һургуулида жэл бүри ехэ мүнгэ үгэдэг юм.

Залуу хүдэлмэришэдэй үйлэдбэриин дадалые гүнзэгырүүлхэ, мэргэжэлыень дээшэлүүлхэ талаар үдэшын һургуули ехэ хүдэлмэри ябуулдаг. Имагтал энэ зорилгоһоо уламжалан, багшанар тусхай хэшээлнүүдтэ ябажа, үйлэдбэриин үндэһэ шудалдаг, технологическа мэдэсэтэй болодог байна.

Һургуулида ябуулагдадаг һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри хадаа «Коммунис ёһоор һураха, хүдэлхэ ба ажаһууха» гэһэн уряа доро үнгэргэгдэдэг. Һургуулиин түрүү багшанар һурагшадтаа туһалхын тула сагаа гамнадаггүй, зарим үедөө гэр бүлыньшье хэрэгтэ хамааралсаад абаха ушар гараха.

Хүдэлжэ байһан һурагшадта һайнаар һураха арга боломжо олгохын тула комбинадай партийна болон профсоюзай организацинууд һургуулиин хүтэлбэрилэгшэдтэй хамта эмхидхэлэй горитой хүдэлмэри ябуулдаг юм. Хүдэлжэ байгаад, үдэшын һургуулида һурадаг хүдэлмэришэдые хамагай түрүүн байраар хангаха асуудалые комбинадай хүдэлмэришэдэй урда тэдэнэр табидаг, бүтэхэ тээшэнь шиидхүүлдэг.

Хүдэлмэри һуралсал хоёроо зохидоор тааруулан, амжалта туйладаг һурагшад-хүдэлмэришэд комбинадта урмашуулагдадаг гээшэ. Эрхим үйлэдбэрилэгшэд-һурагшадта шан олгодог ушар заншалта болонхой. Эрхим һурагшадай нэрэнүүд комбинадай Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэнэ. Аргатайл һаань, санаторидо болон амаралтын байшанда ошохо путёвконууд тэдэнэртэ үгтэнэ. Имагтал 1979—1980 онуудай һуралсалай жэлдэ һуралсалдаа эрхим амжалта туйлаһан зургаан хүдэлмэришэн үнэтэ бэлэгээр шагнагдаа юм. Үдэшын һургуулида һуража байгшадай дунда һуралсалаа орхихо ябадалай үгы шахуу болоһониинь ехэ һайн гээшэ. Гадна нэгэ класстаа хоёрдохи жэлээ үлэдэг һурагшад һүүлэй жэлнүүдтэ байгаагүй.

Зүб даа, хүдэлмэришэдэй эрдэмые болон мэргэжэлые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ комбинадта ехэ юумэ хэгдэнэ гэжэ үшөө дахин онсолон тэмдэглэе. Гадна үшөө нэгэ хэмжээн тухай дурдалтай. Комбинадай хүдэлмэришэдэй разрядые дээшэлүүлхэ асуудалай табигдахада, юрэнхы эрдэмээ хэр зэргэ дээшэлүүлнэб, һуралсалдаа ямараар ханданаб гэжэ нэн түрүүн харадаг шуу.

Эдэ бүхы хэмжээ ябуулгануудай ашаар нёдондоной һуралсалай жэлые үдэшын һургуулиин бүхы һурагшадай 96,8 процент муу бэшэ сэгнэлтэтэйгээр дүүргээ юм.

1970 ондо комбинадай дэргэдэ техническэ мэргэжэлэй училищи эмхидхэгдэһэн байна. Арадай гэгээрэлэй ветеран Е. М. Меркушева тэрэнэй директорээр хүдэлнэ. Тус училищи мүнөө дунда эрдэм олгодог болонхой.

Техническэ мэргэжэл оложо гараһан залуу хүдэлмэришэд мүнөө комбинадай шухала участогуудта ажаллана. Тусхай дунда эрдэмтэ мэргэжэлтэд халаанай болон цехүүдэй мастернууд болонхой.

Комбинадай «Текстильщик» газетэ бүд нэхэгшэ Зина Богидаева тухай бэшээ һэн. Тэрэ басаган училищи дүүргээд, оройдоо хоёр жэл хүдэлжэ байна. Гэбэшье һайн ажалаараа басаган хэнэйшье дурые буляахаар юм. Халаанайнгаа даабарие тэрэ 118 процент дүүргэнэ, нэхэһэн бүдэйнь шанар хадаа түсэбөөр хараалагдаһанһаа дээгүүр байдаг.

Имэ жэшээнүүдые дурдабал, олон байха.

Техническэ мэргэжэлэй училищи залуушуулай коммунис хүмүүжүүлгэдэ ехэ анхарал хандуулдаг. Үйлэдбэриин түрүүшүүлтэй, шэнэ юумэ үүсхэгшэдтэй, ажалай ветерануудтай уулзалганууд училищида ходо боложо байдаг.

Анхандаа училищи дүүргэһэн хүнүүдэй ажалай түрүүшүүлэй тоодо ороходо, училищиин багшанар омогорхохол ёһоороо омогорходог.

Мүнөө үеын хүдэлмэришэд тон орёо машина, приборнуудые, инструментнүүдые хэрэглэнэ. Тэдэниие хүдэлгэжэ шадахын тула бэлэдхэл, эрдэм хэрэгтэй гэжэ мэдээжэ.

Тиимэһээ хүдэлмэришэдэйнгээ эрдэм болбосоролые дээшэлүүлхэ асуудалда нарин сэмбын комбинадай хүтэлбэрилэгшэд, партийна организаци тон ехэ анхарал хандуулна. Мүнөө үедэ бүхы хүдэлмэришэдэй 2310 хүн һуралсалда хабаадана. Арбадахи табан жэлэй үедэ комбинадта бүгэдэ ниитын дунда һуралсалда оролго түгэсөө. Комбинадай бүхы хүдэлмэришэдэй 53 процентнь дээдэ, дунда-техническэ болон юрэнхы дунда эрдэмтэй болонхой. 30 наһа хүрэтэр залуушуулые гол мэргэжэлээрнь абажа харабал, энэ баримта хадаа 85 процент болохо юм.

Дунда эрдэмгүй залуу хүдэлмэришэдэй 32,3 процентнь имагтал 1979—1980 онуудай һуралсалай жэлдэ дунда эрдэмтэй болоо.

«Хүдэлмэришэн бүхэндэ — дунда эрдэм» гэһэн бүхэсоюзна харалгын дүнгөөр нарин сэмбын комбинат 1979 ондо илагшадай тоодо орожо, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай, СССР-эй Гэгээрэлэй министерствын дипломоор шагнагдаа.

КПСС-эй XXVI съездын табиһан асари ехэ зорилгонуудые бэелүүлэн, хүдэлмэришэдэй эрдэмые, техническэ болбосоролые улам сэашань дээшэлүүлхэ гэжэ комбинадай хүтэлбэрилэгшэд шиидэнхэй.

С. БАДМАЦЫРЕНОВ,
профессор.

Мүнөөдэр—Загаһашанай үдэ

УҺАН ДАЛАЙН ХЭШЭ АШАГЛАГША

Дэлхэйн океан далайнууд болон оронoй нуур с мүүд, гол мүрэнүүд дээрэ аалиин нам, һалхи шуур сагташье, үдэр һүни илгадгүй совет загаһашад хүд шэр ажалай вахтада жагсана. Эдэнэй мэргэжэлэй дэрэй урда тээхэпэ СССР-эй загаһанай ажахын ми В. М. КАМЕНЦЕВ ТАСС-ай корреспондентын асу нуудта харюусахадаа, түсэбтэ табан жэлэй түрү жэлдэ һалбариингаа ажалшадай бэелүүлжэ байһан зо гонууд тухай хөөрэбэ.

—Танай һанахада, хүдэлмэриин ашаг үрэ болон шанарые дээшэлүүлгын гол нөөсэнүүд ямар гээшэб?

—Нэн түрүүн бүхы дээрээ һалбарие, тэрэнэй гол шата болохо загаһа олзоборилгын флодые оньһон техникээр хангалга болоно. «Горизонт», «Прометей» түхэлэй мантан томо траулернууд, загаһа олзоборилгын дундуур хэмжээнэй суднанууд, тамаржа ябадаг универсальна баазанууд, томо ехэ рефрижераторнууд олзоборилгын флодой бүридэлдэ ороно. Энэнь дэлхэйн океан далайнууд сооһоо загаһа ехээр олзоборилжо, партиин XXVI съезд дээрэ хараалагдаһан эдеэ хоолой комплексно программые бэелүүлгэдэ ехэ хубитаяа оруулха арга олгоно.

Энэ табан жэлдэ һалбаримнай ажалшад загаһаар бүйлүүлагдаһан эдеэ хоолой продукци, тэрэ тоодо консервэ үйлэдбэрилгын хэмжээе 10—12 процентээр дээшэлүүлхэ, тэрэнэй ассортиментыень үргэдхэхэ, шанарыень дээшэлүүлхэ гэһэн харюусалгатай зорилгонуудые шиидхэхэ байна. Олзоборилогдоһон бүхы загаһанай 36 процентһээ үлүүниинь болбосоруулагдаха, элдэб зүйлэй консервэ гаргаха ёһотой гээд хэлэхэ хэрэгтэй.

—Энээнэй тула бүйлүүлан болбосоруулгын шэнэ техникэ хэрэгтэй болоно. Теэд тэрэ ямараар хүгжөөгдэнэб?

—Һалбаримнай заводууд түрүү технологи үйлэдбэридэ үргэнөөр нэбтэрүүлжэ байна. Жэшээнь, агааргүй юумэн соо загаһа болбосоруулга, амта оруулха элдэб зүйлнүүдые нэмэжэ хэрэглэлгэ хадаа имэ түрүү арга болоно бшуу.

Загаһанай досоохиень гаргаха 2 мянга гаран машина болон станок, загаһа хүйтөөр болбосоруулгын, консервэ, кулинарна, сонгооһон, хатааһан продукци үйлэдбэрилгын комплексно-оньһожоруулагдамал хэдэн зуугаад лини үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдээ. Тусхайлбал, консервэ үйлэдбэрилхын тула тусхай түхеэрэлгэнүүдээр хангагдаһан мантан томо траулернуудые байгуулхые түсэбтэ табан жэлэй программаар хараалагдана. Эдэниие ашаглалгада оруулалга илангаяа үргэнөөр хэрэглэгдэдэг эд товарай хэмжээе дээшэлүүлхэ, шанарыень һайжаруулха арга олгохо байна. Мантан томо шэнэ сейнернууд энэ зорилгые шиидхэхэдэнь загаһашадта туһалха юм.

—Энэ табан жэлдэ суднануудые хэрэглэлгын ямар түрүү арганууд, хүдэлмэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ бусад шэглэлнүүд бэелүүлэгдэхээр хараалагдана гээшэб?

—Парти болон Совет гүрэнэй саг үргэлжын анхарал хандуулһанай ашаар олзоборилгын флодой хүсэн үргэн дээшэлжэ байна гээд тэмдэглэгдээ һэн. Тэдэниие ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ шухала. Энэ талаар манайда бэрхэшээл түбэгүүд тохёолдожо байна гээд һайндэрэй урда тээхэнэ мэдэрхэ хэрэгтэй.

Адли эрхэ байдалда загаһа баридаг нэгэ янзын түхэлэй суднануудай ашаг олзонь ондо ондоо байдаг. Түрүү хүдэлмэрилэгшэдэй экипажнуудай дүй дүршэлые дэлгэрүүлхэдэ онсо анхаралаа хандуулха шухала.

Мүнөө 500 гаран судн
ёр жэл соо заһабарилг
гөөр хүдэлхэ гуримда ор
Техническэ хангалгын эз
рүү арга суднануудай
жэл соо заводто заһабарил
оронгүй, олзоборилго хэх
га олгодог байна. Даб
тоолон гаргаһанай
энэнь ашаглалгын саг б
рые 5,5 мянган судно-
хээр үргэдхэхэ юм. Энэ
даа хүдэлмэриин ашаг
дээшэлүүлхэ эли бодо
нөөсэ болоно.

— Оронoй доторой
сөөрэмүүдтэхи, гол мүрэ
тэхи ажал хэрэг ямар
ябуулагданаб?

—Энэ табан жэлдэ
сөөрэмүүдтэ, загаһа үс
рилгын бусад ажахыну
продукци үйлэдбэрилэн
галгые хоёр шахуу дахин
дээшэлүүлхые хараална.
үсөөн бэшэ асуудалнуу
шиидхэхэ ушартай бо
байнабди гэжэ хэлэхэ х
тэй.

Олон ажахынуудай ам
татай һайнаар хүдэлсэ
һаань, нуур сөөрэмүүдай
лигуудые ашаглалга даб
рэ үшөөл хангалтагүй
һаар. Тусхайлбал, шэнэ
майнуул хангалтагүй
наар ашаглагдана.

Загаһа үсхэбэрилгын
хынуудай ашаг олзые д
лүүлхэ бүлэг хэмжээну
бэелүүлхээр хараалагд
Энээнэй үндэһөөр нуур
рэмүүдтэ үнэтэ шухаг
һанай нөөсэнүүдые ехэд
загаһанай тэжээл гаргаха
дэн заводуудые барижа, а
лалгада оруулха зорилго
бигдана.

Загаһадые, моллюска
дые үсхэбэрилхын, замаг
туулхын тула далайн
дорохи фермэнүүдые, п
тацинуудые байгуулха г
ашаг үрэ ехэтэй байна. И
плантацинууд дээрэ да
капуста, устрица, миди
лон бусад далайн оёорой
жэлнүүдые ургуулгын
техникэ зохёогдоо. Эдэ
дэнһөө хүн зондо һайша
дадаг элеэ хоолой зүйлн
дые бүйлүүлан бэлдэ
оролдохобди.

—Түсэбтэ табан жэлэй
рүүшын жэлдэ дэлгэрһэн
пиалис мурысөөн ямар о
шэнжэтэйб?

—Хүнүүд, бүхы экипа
нууд, коллективүүд, а
нууд ажал хэрэгтээ о
эрилтэ ехэтэйгээр хан
байһанаа ойлгоно. Эгээл н
һээ гол дүнгүүдээр хахад
лэйнгээ даабарие һайн
рэйнгөө урда тээ дүүргэбэб
Тиигэжэ нёдондо жэлэй х
жээнтэй сасуулбал, а
лайнгаа үрэ дүнгүүдые нил
дээшэлүүлээбди.

Азово-Хара ба Каспи
далайнуудай бассейнүүдэй
дэ хэдэн нэгэдэлнүүдэй,
водуудай, колхозуудай за
һашад һайнаар хүдэлбэ. Те
энэ богонихон хөөрөөн со
гоо загаһа олзоборилгодо
со шалгарһан бүхы хүдэл
рилэгшэдые, бүхы коллект
вүүдые дурдажа шадаха
байһамнай халагтай. Тэдэ
һалбариингаа ажалша
ехэ нэрэ хүндэдэ хүрт
ёһоорооп хүртэнхэй. Инг
загаһашад түсэбтэ табан
лэй харюусалгатай зорил
нуудые шиидхэдэг гол хү
болобо.

(ТАСС).

Совет орон дотор

КАЗАНИИН УНИВЕРСИТЕДЭЙ ХҮМҮҮЖЭМЭЛ

КАЗАНЬ. «Казаниин университедэй гайхамшагта хүмүүжэмэл» гэһэн экспозици Поволжиин үниндэй дээдэ һургуулиин түүхын музейдэ һая нээгдэбэ. Татарай гүрэнэй түбэй архивта ба Казаниин университедэй научна библиотекэдэ олдоһон И. Н. Ульянов тухай шэнэ документнүүд эндэ табигдаа.

Астраханиин гимназиие дүүргэгшын найруулга, Казаниин университедэй студентын табилтын билет, чуваш ба татар үхибүүдэй хүдөөгэй һургуулинуудые нээһэн тухай элидхэлнүүд, бусад материалнууд В. И. Ленинэй эсэгын, гайхамшагта демократ - гэгээрүүлэгшын ажабайдалай шэнэ хуудаһануудые нээнэ.

ХҮДӨӨ АЖАХЫДА ХҮДЭЛХЭЕЭ ШИИДЭБЭ

КОСТРОМА. Дунда һургуулинуудые дүүргэһэн олон хүбүүд, басагад Хара бэшэ хүрьһэтэй нютагуудай ажалшадай зэргэнүүдтэ нэмэжэ оробо. Хуби заяагаа хүдөө ажахыда зорюулхые шиидэһэн мянгаад хүбүүд, басагад заншалта слёдтоо суглараһан байна.

Нүхэр Л. И. Брежневэй үндэр сэгнэлгэдэ хүртэһэн Костромагай залуушуулай патриотическа үүсхэл улам үргэдэнэ. Һургуули дүүргэһэн зургаадахи «үе» энэ үүсхэлэй эстафетые халан абаба. Үнгэрһэн табан жэлдэ дунда һургуули дүүргэһэн тухай аттестадтаяа хамта механизаторай, оньһон аргаар үнеэдые һаалгын операторай, мелиораторай, агрохимигэй мэргэжэл абаһан таба мянга гаран залуушуул областиин хүдөө ажахыда хүдэлхэеэ ерэһэн байна.

Тэдэнэй олонхинь мэдээжэ болонхой. Табадахи хүн бүхэн габшагай ажалай түлөө ВЛКСМ-эй ЦК-гай Хүндэлэлэй тэмдэгтэ, 50 хүн гүрэнэй шагналнуудта хүртэнхэй. Һүүлэй табан жэлдэ һургуули дүүргэһэн мянгаад хүбүүд, басагад арадай депутадуудай Советүүдэй депутадууд юм, 300 хүн КПСС-эй зэргэнүүдтэ абтаа. Комсомол-залуушуулай түрүү фермые даагша Галина Ивановская партиин XXVI съездын делегат байһан.

Городой һургуулинуудые дүүргэгшэд хүдөөгэй ажалшадай бүлэнүүдтэ мүнөө жэл нэмэхэ юм. Һуралсалай жэлэй дүүрэхэһээ бүри урид һургуулинуудта ерээдүй үйлэдбэриин олохон коллективүүд бүрндхэгдэһэн байгаа.

(ТАСС).

Партийна ажабайдал: тобшо мэдээсэл

ЭДЭБХИТЭД ҺУРАЛСАНА

Һаяхан Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадай парткомдо партийна организацинуудай секретарьнар болон партгрупоргнуудай ээлжээтэ һуралсал үнгэргэгдэбэ.

Партийна эдэбхитэд «Залуу коммунистнуудтай ябуулха партийна эхин организацинуудай хүдэлмэри» гэһэн асуудалаар КПСС-эй Октябрьска райкомой эмхидхэлэй-партийна таһагые даагша С. Д. Аюшеевэй хэһэн элидхэл шагнаа. Элидхэлшэ комбинадта партийна зэргэнүүдэй ургажа байһые тэмдэглэхэ зуураа, зарим цехүүдэй партийна организацинуудта бии байһан дутуу дунданууд дээрэ тогтоһоң байха юм. Тэрэшэлэн тоосоото-һунгалтын суглаануудые аша үрэтэйгөөр үнгэргэхэ хэрэгтэ коммунистнуудай онсо анхарал хандуулаа.

Комбинадай партийна кабинедые даагша Л. М. Пушкина коммунистнуудай болон комсомолшуудай һуралсалай дүнгүүд дээрэ тогтожо хэлэһэн байна. Тиихэдэ парткомой секретарь Т. П. Дерес сугларагшадые дээдын партийна зарим шэнэ документнүүдтэй танилсуулаа.

Энэ һуралсал ашаг үрэтэй байха гэжэ һанагдана, юуб гэхэдэ, эдэбхитэд һонирхол түгэсөөр тэрээндэ хабаадаа, үйлэдбэриин али бүхы хэрэгүүдтэ анхаралтай байдагаа элирхэйлээ.

Ю. БОГОМОЛОВ.

Галина Федотовна Щевалёвагай ГПТУ-2 дүүргэһээр олохон жэл үнгэршэбэ. Тэрэ гэһээр 5-дахи разрядай токарь нүхэр Щевалёва түрэл болоһон судна бүтээлгынгээ заводто таһалгаряагүй хорёод жэлэй туршада хүдэлжэ, мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлээ, бэрхэ мэргэжэлтэ гэжэ суурхаа. Тэрэ халаанайнгаа даабари хододоо үлүүлэн дүүргэдэг. Гадна залуу токарьнуудые һурган гаргаха хэрэгтэ халуун анхаралтайгаар хандадаг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Г. Ф. Щевалёва ажалдаа.

Н. ДРИГЕНОВЭЙ фото.

ТЭЖЭЭЛ—БҮГЭДЫН АНХАРХА ХЭРЭГ

Бүдүүн ба шэмэтэ тэжээл ехээр үйлэдбэрилхэ, шанарыень һайжаруулха, малай тэжээл болгожо ороохо таряа гамтай һайнаар гаргашалха асуудалнууд РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй июлиин 9-дэ Москвада хүдэлмэреэ эхилһэн заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэнэ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ М. С. Соломенцев, КПСС-эй ЦК-гай хүдөө ажахын таһагые даагша В. А. Карлов, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, министерствэнүүд болон албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, КПСС-эй крайкомууд болон обкомуудай. хүдөө ажахын асуудалнуудые эрхилдэг секретарьнар, автономито республикануудай Министрнүүдэй Советүүдэй, хизаарнууд ба областьнуудай гүйсэдхэхэ комитедүүдэй түрүүлэгшэнэр, эрдэмтэд, нютагай хүдөө ажахын зургаануудай, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд тэрээндэ хабаадаһан байна.

(ТАСС).

АРБАН ХОЁР ХОНОГООР УРИДШАЛБА

Хойто-Байгалай геологошэнжэлэлгын экспедициин Холодныш партиин коллектив арбан нэгэдэхи табан жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн мүрысөөндэ оролсоод, муу бэшэ үрэ дүн туйлана. Эдэнэр хэзээдэшье гэдэдэггүй газар, гранит шулуу үрэмдэн малтажа, бэдэрэлгэ-шэнжэлэлгын хүдэлмэри хэнэ. Байгша оной түрүүшын хахад жэлэй даабариһаа гадуур 830 метр газар үрэмдэгдэжэ, шэнжэлэлгын хүдэлмэри эрхим шанартайгаар хэгдээ.

Түрүү хүдэлмэришэд В. Ю. Егоров, В. В. Вахрушев, Г. А. Алферов болон бусадай хүтэлбэрилдэг бригаданууд коллективүүд һара бүриингөө даабари 120—125 процент дүүргэжэ, бусадай дундаһаа шалгарна. Олоороо оролдоһоной ашаар лэ Холодныш партиин коллектив байгша оной түрүүшын хахад жэлэй даабари арбан хоёр хоногоор уридшалан дүүргэбэ. Эдэнэр жэлэйнгээ даабари декабриин 1-дэ дүүргэхээр уялга абаба. Геологууд үгэдөө хүрэхэл байха.

К. ЖАМЬЯНОВ.

МЭРГЭЖЭЛТЫН ЗҮБШЭЛ

ХОРХОЙ ШУМУУЛҺАА ХАМГААЛХА

Республикымнай ажахынуудта таригдадаг огородой ургамалнуудай ехэнхи хубиие капуста эзэлдэг юм. Энээниие ургуулжа, баян ургаса хуряахын тула гансашье һайнаар харууһалха бэшэ, мүн хорхой шумуулһаа, элдэб үбшэнһөө һэргылэн хамгаалха эрилтэ табигдадаг. Хэрбээ капустынгаа тарилгые хорхой шумуулһаа, үбшэнһөө хамгаалжа, буртаг ногооень саг дары усадхаагүй һаа, түргэн хосоршохо байна.

Үбэлдөө, хабартаа хэзээ хэзээнэйхиһээ дулаан, саһатай байжа, элдэб хорхой шумуулнууд газарай хүрьһэндэ хосоронгүй үбэлжөө гээшэ. Удаань хабарай эсэстэ дулаархадань, ургамалда хохидол ушаруулдаг хорхой шумуулнууд элбэгжэжэ, үдэжэ захалаа.

Капустын рассада һуулгажа захалхада эшэ үндэһыень сохонууд, хулпаанууд, набшаһа эдидэг үтэн, аляаһан гэмтээдэг байна. Һүүлээрнь хүсэд набшаһалаад, буурсагтан монсойжо эдеэшэтэрнь нилээд олон хорхой шумуул хоро хүргэдэг юм. Һүүлэй жэлнүүдтэ хорхой шумуулай үдэхэдэ сагай уларил таарамжатай байжа, элдэб түхэлэй эдэ хоротод горитойгоор элбэгжэв. Илангаяа Загарайн, Улаан-Үдын, Кабанскын, Түнхэнэй, Мухар-Шэбэрэй районуудта хорото хорхой шумуул олошоржо, свощой ургамалнуудта, кукуруза болон олон жэлэй ногоондо ехэ хохидол ушаруулна. Хоро хүргэхэдөө, таригдажа һая бултайһан эшыень хүрьһэнэй нюруугаар таһара мэрэжэ эдидэг байха юм. Тиигэжэ ехэнхи тарилгамнай хосоршоно. Ургамалай эшэ, набшаһа мэрэжэ гэмтээдэг үтэ хорхойтой тэмсэхэнь хүшэр юм. Имэ хоротон газарай хүрьһэнһөө һүнишн харанхыда гараад ургамалда хоро хүргэдэг. Энээниие усадхахын тула һүниндөө 23 часһаа наранай гаратар гектарай 2—2,5 килограмм хлорофос, 1,5 — 2 килограмм фосфамид холижо сүршэхэ хэрэгтэй. Саашадаа ургамалда хоро хүргэдэг хорхой шумуулнуудые бүхыдэнь усадхажа үсоорүүлхэ гэбэл, буртаг ногооень үгы хэхэ агротехническэ хэмжээнүүдэ саг болзортонь заабол үнгэргэхэ эрилтэ табигдадаг. Набшаһа эдидэг сохонууд хаанашье ушардаг. Имэ хорхой илангаяа һая бултайһан тарилгада ехэ хоро хүргэнэ. Хура бороогүй хуурай сагта хэрээһэн үнгэтэй сохонууд олоор үдэжэ, рапсын, капустын тарилга горитойгоор гэмтээнэ. Хэрбээ шалгалта хэхэдээ бүхы тарилгынгаа 10 процентын имэ сохоһоо гэмтэһэн байбал, гектарай 80 процент холисотой 1 — 1,5 килограмм хлорофос, 40 процент холисотой 0,5 — 1 килограмм фосфамид, 50 процент холисотой 1—1,5 килограмм трихлорметафос — 3 гэһэн бодостой үһаар сүршэхэ хэрэгтэй.

Хорхой шумуулнуудые үгы хэхээр элдэб түхэлэй хорото бодосуудые таһалгаряагүй хэрэглэжэ огто болохогүй. Юуб гэхэдэ, имэ бодосууд газарай хүрьһэндэ ехээр сугларжа, тэжээлдэ, эдеэ хоолдо ородог ургамалнуудые бузарладаг байха юм.

Капустын аляаһан ургамалда нилээд хоротой. Манай республикада хабарай, нажарай гэһэн хоёр түхэлэй имэ аляаһан дайралдадаг. Зунайнь аляаһан ехэ хоро хүргэдэг гэжэ элирүүлэгдэнхэй. Илангаяа июнь һарын хоёрдохи хахадһаа эхилжэ нажарай аляаһан элбэгжэжэд, ургамалда хоро хүргэдэг байна. Июль һарын түрүүшын арбан хоногто аляаһанай үтэн олошоржо захална. Үтэ хорхойдонь барюулһан ургамал ургадаггүй, аяма халуунда набшаһаниинь уршыжа, хара хүхэ үнгөөр хушагдажа хосоршодог. Капустын 5—8 набшаһатай болохо үедэ бүхы тарилгын 10 процентын ингэжэ гэмтэһэн байбал, үтэ хорхойень усадхаха хэмжээнүүдые үнгэргэхэ хэрэгтэй. Тиихэдээ гранула болгогдоһон 7 процентын хлорофос, капустын тарилгын гектар бүхэндэ 50 килограмм хүртэхөөр КРН-4,2 түхэлэй культиватораар 2—3 сантиметр гүнзэгыдэ, ургамалһаа 50 — 10 сантиметр хажуу захаар оруулха эрилтэтэй. Хэрбээ 18 гектарһаа ехэ полидо таригдаһан байбалнь, заха талыень 60—80 метр үргэнтэйгөөр һужаагтуулан имэ бодос оруулхада һайн. Хорхой шумуулда түргөөр гэмтэжэ хосордоггүй сортын капуста тариһан һаа, зүрүүд хоорондуурхи хүрьһыень зөөлэрүүлэн обоолоод, шэнээр үндэһэлхэдэнь туһа болохоор минеральна үтэгжүүлгэ оруулха заабаритай. Хэрбээ ургамал бүхэнэй 15—20 үтэ хорхойн дайралдабал, химическэ аргаар үгы хэхэдэ аша үрэтэй.

Хоёрдохёо үдэһэн үтэ хорхой нилээд хоротой. Энэ июль һарын хахадаар бии болоод, ургамалнуудые августын эсэс болотор гэмтээдэг. Имэ үтэ хорхой үгы хэхэ гэбэл, микробиологическа препарат болохо энтобактерин — 3 түхэлэй бодосоор 0,3—0,5 процентын холисо бэлдээд сүршэхэдэ һайн. Энэ бодос хүндэ хоро хүргэдэггүй. Мүн малда хохидол ушаруулхагүй. Зүгы болон хүндэ туһатай бусад хорхойнуудые гэмтээдэггүй байха юм. Имэ препарадай аша үрэтэй байхын тула энтобактеринай суспензидэ 0,1 процентын хлорофос холиходо хамаагүй. Тиихэдэ имэрхүү үтэ хорхой усадхахадаа 0,2—0,3 процентын хлорофосой холисо сүршэхэдэ һайн байха.

Капустын олон хүлтэй ногоон үтэн ехэ хоро хүргэдэг. Илангаяа июль һарын эхинһээ августын эсэслэтэр ургамалнуудые гэмтээнэ. Энэ үтэн набшаһыень соо мэрэхэһээ гадна, эдеэшэһэн капуста нүхэлжэ, досооһоонь гутаадаг байха юм. Имэ үтэ хорхойе дээрэ дурсагдаһан аргаар, нилээд олошорхо үедэнь гэхэ гү, али капуста соолохоһсонь урид усадхахада зохид байха.

Хэрбээ рапсын тарилгада 5 процентыень имэ ургамалай үтэ хорхойн гэмтээһэн байбал, 80 процентын хлорофосоор, 50 процентын карбофосоор сүршэхэ хэрэгтэй.

Теплицэ соо таригдаһан үгэрсын үндэһөөрөө сайража үжэдэг үбшэн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Имэ үбшэнэй дэлгэрхэгүйн тула досоохи температурын, шииг нойтонойнь гуримые таарамжатайгаар баримталха шухала. Тиихэдээ теплицэ доторхи агаарай шииг нойтониинь 80—90 процент, температурань һүниндөө 10—18 градусһаа доошо бэшэ, үдэртөө 30 градусһаа дээшэ бэшэ байха ёһотой. Бүрхэг үдэр агаарайнь шииг нойтые 65—70 процент хүрэтэр доошолуулхада хамаагүй. Сайража үжэдэг үбшэндэ дайрагдаһан ургамалые 0,5 процентын байбанай холисоор сүршэхэдэ һайн. Мүн избёосхын тооһо гү, али бутаргагдаһан хөө сасахада болохо юм.

Таригдаһан помидорой элдэб үбшэниие усадхахын тула рассадаяа һуулгахаһаа хойшо 0,05 процентын марганцевокислэ калиин холисоор хоёр—гурба дахин сүршэхэдэ ашагтай. Энээнээ гурбан долоон хоногой забһартайгаар хэрэглэхэ хэрэгтэй. Помидорой септориоз, макроспориоз үбшые усадхаха гэбэл, нэгэ процентын бордосско шэнгэн зүйлөөр, 0,5 процентын хлорокислэ зэд гү, али эды шэнээнэй холисотой цинеб бодосоор сүршэхэдэ һайн байха. Энэ аргаяа 12—15 үдэрэй забһартайгаар дабтажа байхада хамаагүй.

Ургамалда хоро хүргэдэг хорхой шумуулнуудые усадхаха хүдэлмэриин аша үрые дээшэлүүлхэ гэбэл, бүхы хэмжээ ябуулгануудаа саг соонь, һайн шанартайгаар үнгэргэхэ хэрэгтэй.

А. БОТОЕВА,
ургамалнуудые хамгаалха республиканска станциин лабораторние даагша.

СОЁЛШОД—ХҮДӨӨГЭЙ АЖАЛШАДТА

ҮДЫН КОМПЛЕКС ҮРЭЕЭ ХАРУУЛНА

...руун-Хасуурта, Үдэ, Ба...ол һууринуудта Үдын ...озой ажалшад, малшад ...н механизаторнууд ажа...даг, ажалладаг юм. Совхо... малшад дүшэ гаран га...а жэлэй дүрбэн сагта ...а харууһалжа байдаг. ...эй үедэ дунда һургуули... залуу үетэн мал (ажал ...э ерэжэ, аха үетэнһөө ...аал заабари, абан ажал...аг болонхой. «Ажахын на...ан» хүгжэжэ, оньһожо...лгын нэбтэрүүлэгдэхэдэ, ...о ажахын үйлэдбэринин ...тура» дээшэлжэ, энээнһээ ...жалан хүнүүдэй соёл ...осоролой эрилтэнүүд ур...

...имэһээ совхозой түб ...ск тосхондо шэнэ, хо...абхар клубай нэгдэхэ... соёлой комплекс байгуу...һан гээшэ. Соёлой энэ ...плекс Үдын сельскэ Со...й болон ажахын парт...ой хамтын шиидхэбэреэр ...идхэгдэн байгуулагдаа.

...оёлой комплексын бүри...дэ юун ороноб? Үдын со... байшан гол түбынь бо...о. Тиихэдэ Баруун-Ха...ртайн хүдөөгэй соёлой ...шан, Баян-Голой хүдөө... клуб, хүүгэдэй хүгжэмэй ...уули, дунда болон най... жэлэй һургуулинууд, ...нүүдэй болон полевой ...уудай дүрбэн улаан бу... хүүгэдэй спортивна һур...ли, больница, КБО-гой ...иал, киногой гурбан тү...элгэ, нүүдэл нэгэ кино ... комплексын бүридэлдэ ...сдодог. Соёлой эмхи зур...нуудай хүтэлбэрилэгшэд ...рдинационно тусхай сове... гэшүүд болонхой. Үдын ...озой директор Ц. Ж. ...рандоржиев соведэй түрүү...шээр, Б. Д. Цыдыпов тэ...эй орлогшоор баталаг...хай.

...дын сельскэ Соведэй га... дээрэ соёлой комплекс ...лмэрээ эрхилэн ябуулха ...тэй.

...агшын дээдэ эрдэмтэй, ...уу коммунист Б. Д. Цы...повтэ соёлой комплексые ...идан ябуулхые партком ...гаһан байна. Буряадай ...анарай институдай сту...нэрэй уран һайханай ...ллективтэ ябажа, тэрэ дүр...этэй болоһон юм. Коор...национно соведэй батал... түсэбөөр, мүн соёлой ...плексын дүримэй ёһоор, ...элмэреэ тэрэ ябуулдаг. ...иихэдэ соёлой хүдэлмэ...н талаар совет 11 хүн ... байгуулагданхай. Тус со...ые ажахын парткомой ...ретарь Н. Д. Ламханов ...элбэрилнэ. Баталагдаһан ...эбэй дүүргэлтэдэ сектор...дые даагшадай харюусал... тон ехэ.

...үсэбтэнь уран һайханай ...ралгада онсо анхарал хан-дуулагданхай. Түсэбэй энэ хубиие дүүргэхын тулада соёлой комплексдо эмхидхэлэй, бэлэдхэлэй горитойхон хүдэлмэри ябуулагдаһан байха юм. Урдань уран һайханай нааданда табяад хүн ябадаг байгаа. Харин мүнөө зуу гаран хүн хабаадана. Тиимэһээ соёлой хүдэлмэридэ олониитэ эдэбхитэйгээр хам оролсоно. 8-дахи, 9-дэхи классуудай һурагшадһаа эхилээд, бэлигтэй пенсионернүүд соёлой байшанай кружогуудта ябадаг байна.

Районой харалгада 12 элдэб номернуудые гүйсэдхэхөөр үдынхид һайнаар бэлдээ һэн. Гэбэшье тэдэнэй 5 номерые жюри шэлэжэ, районой соёлой байшанда харуулһан байна. Ород арадай инструментнүүд дээрэ наададаг А. Д. Савченко, Г. М. Полухин, М. И. Пахомов, шэмээшэг эхэнэрнүүдэй бүлэтэй, мүн Ц. Молокшонова, Я. Шарапова, Г. Протасова, В. Бадмаев гэгшэдэй номернуудые харагшад халуунаар угтаа. Эдэ бэлигтэй гүйсэдхэгшэдтэ Хүндэлэлэй грамотанууд, бэлэгүүд барюулагдаа һэн.

Тиигэжэ Үдын соёлой комплексын коллектив районой уран һайханай харалгада нэгэдэхи һуури хоёрдохёо эзэлээ бшуу. Мүн энэ харалгада хабаадагшадые совхозой дирекци, партком болон соведэй гүйсэдком баһа урмашуулжа, эдэбхи абьяасыень улам үргэһэн байха юм. Залуу коммунист Б. Д. Цыдыповэй оролдолгын ашаар үдынхидэй уран һайханай бэлиг шадабаринь улам ургаа, нарижаа гэхэдэ алдуу болохогүй. Хүдэлмэриин түсэбэй энэ хуби амжалтатайгаар бэелүүлэгдэв.

Хабарай тарилгын үедэ хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдые соёлой талаар хангаха тухай баһа бэшээтэй. Энэ асуудал соёлой талаар совет дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, удаань дүүргэгдэһэн байна. 1-дэхи болон 2-дохи отделенинүүдэй полевой стануудаар соёлшод хабартаа ябажа, ород, буряад арадай дуунуудые гүйсэдхэһэн, шүлэгүүдые уран гоёор уншаһан, буряад арадай поэт И. Дамдиновай зохёохы ажал тухай хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэһэн байна. Мүн неделиин четверг бүхэндэ тусхай маршрудай ёһоор, малшадай гүүргэ, отаруудаар соёлшод ябажа, комплексно гуримаар хангадаг юм. Эндэ киномеханик, библиотекарь, автолавка, эмшэн, отделениин соёлшод ябалсадаг.

Үдын соёлой комплексын эмхи зургаануудай материальна баазые бэхижүүлхэ тухай хэмжээнүүд түсэбтэнь харгалагданхай. Энэ шухала асуудал шиидхэгдэжэ байна. Улаан-Үдэ хотын «Новинка» гэжэ ательедэ соёлой комплексдо 3000 түхэригэй костюмуудые оёхыень совхозой дирекци захинхай.

Һаяхан Үхибүүдые хамгаалалгын уласхоорондын үдэртэ зорюулжа, «Сэсэг» гэжэ сэадай хүдэлмэрилэгшэд хүүхэлдэйн наада хүүгэдтэ харуулаа, бэлэгүүдые тэдэнэртэ барюулаа.

Соёлой комплексые даагша Бата Далаевич Цыдыпов үбһэшэдэй отогуудай байража хада, тусхай ёһоор тэдэнние хангахабди гээд хөөрэнэ.

Эндэ мүнөө Улаан-Үдын соёл-гэгээрэлэй училищиин студентнэр практика гараха болонхой. Юуб гэхэдэ, Үдын соёлой комплекс тус училищиин базова предприяти болонхой.

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, совет арад эршэмтэйгээр ажаллажа байна. Ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлгые һайжаруулха тухай съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэн, нигэжэ горитойхон хүдэлмэри Үдын соёлшод ябуулна. Ажалшан зоной дунда ябуулагдадаг үзэл сурталай хүдэлмэри улам гүнзэгы удхатай, хархис үзэлнүүдтэ добтолхы шэнжэтэйгээр ябуулха эрилтэ табигдана. Партиин энэ эрилтэдэ хүрэмөөр хүдэлмэреэ ябуулхые Үдын соёлшод эрмэлзэнэ.

Үдын һаалишад зунай үедэ 900 килограммһаа доошо бэшэ һү үнеэн бүриһөө һааха гэһэн үнэтэ үүсхэл район дотороо гаргаа. Малшадайнгаа энэ үүсхэлдэ урмашан, тэдэнние бүри абьяастайгаар ажалдань зоригжуулан хангахые соёлшод оролдоно. Юуб гэхэдэ, мал ажахы онсо шухала һалбари гээд партиин XXVI съезд дээрэ хэлэгдээ бшуу. Партиин съездын энэ шиидхэбэриие дүүргэн, малшадые соёлой талаар хангаха карта-схемын ёһоор, нэгэшье гүүртэ отарые алгадгүй тэдэнэр айлшалдаг болонхой.

Тиихэдэ соёлой хүдэлмэридэ, уран һайханай наадануудта ажалшадые бүри олоор хабаадуулха гэжэ соёлшод хараалаанхай. Ушар иимэһээ соёлой материальна баазые улам бэхижүүлхэ шухала. Тиин буряад арадай инструментнүүдые (шаанза, лимбэ), техническэ хэрэгсэлнүүдые соёлшод асарһан байна. Гэбэшье ударна инструментнүүд үгы, соёлой байшанда мебель дуталдана. Тиимэһээ харьяата эмхи зургаанууд эдэ дутагдалнуудые анхаржа хүсэлдүүлхэ бэзэ гэжэ найдагдана.

Ж. БАДМАЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

АЖАЛАИМНАЙ ЗАЛУУ ХАЛААН

„ТҮРЭЛ НЮТАГТАА ТҮБХИНЭХЭБДИ"

Июниин һүүлбагаар бүхы орон соогуурнай дунда һургуули дүүргэгшэдэй баяраи наадан наяраа һааб даа. Хэжэнгынгшье районой Михайловкын дунда һургуулида тиимэ баяр болоо.

Михайловка тосхон хүн зоноор олон бэшэ юм. Эндэ Чисаанын совхозой 2-дохи отделени оршодог. Тус отделениин тракторно-таряан ажалай бригада жэлһээ жэлдэ һайн үрэ дүнгүүдые туйладаг. Һү һаалиин фермэдэ ажалай ветеран, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденто Матрена Иннокентьевна Павлова эрхимлэдэг. Байгша ондо хонишод М. Усольцев, аха дүүнэр Е. Нестеров, И. Нестеров зуутанай тоодо ороо.

Эндэхи үхибүүд багаһаа хара ажал хэжэ һураһан, техникэтэйшье танил байдаг. Зундаа хододоо совхоздоо туһалдаг. Энэл тосхондо Дээдэ-Үдын леспромхозой модо бэлэдхэлгын пункт бии. Һурагшад сооһоо илангаяа хүбүүдынь ямаршье ажалда ядамаггүйгөөр ябахаар хэзээдэшье бэлэн.

Саб гэмэ хүхэ костюм дээгүүрээ сагаан кофтынгоо заха гаргаһан уряалангы дүүрэн шарайтай эхэнэр, һургуулиин директор Валентина Евдокимовна Балашова, алтан хүреэтэй шэлэй саа-һаа багшын энэрхы сэдьхэлэй элшэ түхөөһэндэл:

— Хаанашье ябахадаа Эхэ орондоонгоо эрхим эрхэтэд боложо ябагты. Ямаршье коллективтэ ябахадатнай бидэ, багшанар, таанадайнгаа түлөө һанаагаа зобон, шадалаараа харалсажа байхабди, — гээл, хоолойгоо татан, ээлүүдгүй зогсошобо. Үхибүүдшье уруугаа харан һүг-шаралдашаба. Үгэсэ саашань үргэлжэлүүлэн, директор нигэжэ нэмэбэ:

— Энэ арбан жэл соо таанад эрдэм номдо һурахаһаа гадна, ажалда һураат. Хүбүүдтнай, зарим басагадтнайшье, энэ үдэшэ аттестадай хажуугаар III классай тракторист-машинистын үнэмшэлгэнүүдые абаха. Харин хүбүүдтнай үшөө нэгэ шухала документ абаха. Тэрэниие совхозой, сельсоведэй түлөөлэгшэнэр барюулха.

Михайловкын һургуулида 200-гаад лэ үхибүүд һурадаг. Тиимэһээ энэ жэлдэ арбадахи классые 20 һурагшад дүүргэбэ. Тэдэнэй арбан нэгэниинь хүбүүд юм. «Үшөө нэгэ шухала документнь» ажалай дэбтэр байба. Нээрээшье сэхэ һургуули дүүргэлгын баяр дээрэ иимэ шухала документ гаргаа абаха гээшэ шударгы ажалай харгыда шууд сэхээр гараһанай һүлдэ тэмдэг шуу.

Түрэл совхоздоо үлөөшэдые нэрлэбэл Саша Дианов, Саша Елистратов, Миша Кожемякин, Володя Люкшин, Лёня Михайлов, Лёня Родионов, Толя Ситников болоно. Долонгир бэрхэ долоон хүбүүд бүлтэ механизаторай мэргэжэлые һайнаар шудалһан. Чисаанын совхозой парткомой секретарь С. Р. Баяндуев тэдээндэ комсомолой путёвко, ажалай дэбтэрнүүдые, үшөө дээрэнь бусаалтагүй тэдхэмжын 100 түхэриг барюулан:

— Үнэн сэхэ ажалаараа манай үзүүлһэн этигэл найдабариие удангүйгөөр харюулхыетнай хүсэнэбди, — гэжэ үреэбэ.

Тракторно-таряан ажалай бригадын залуу бригадир Максим Яковлев шэнэ хүдэлмэришэдөө тодожо абаха тооной, столой дэргэдэ хүсэ тамирыень туршаһандал, нэгэ нэгээр тэбэрин таалаад, үнэн зүрхэнһөө амаршалба. Совхозой директорэй уялгâ дүүргэгшэ ажахын ахамад мелиоратор багжагар томо Карп Яковлевич Овчинников бабаран татаад:

— Түрэл совхозһоотнай эрхим организаци, хүбүүдни, бэшэ тайда байхагүй. Ажаллаһан хүн амжаха, —гэжэ түгэсхэбэ.

Мүн Дээдэ-Худанай сельсоведэй түрүүлэгшэ И. Н. Рубцов Михайловкын модо бэлэдхэлгын пунктда хүдэлхэ болоһон Миша Куприянов Толя Фомицкий хоёрто комсомолой путёвконуудые барюулан амаршалба.

Эрхимээр һургуулияа дүүргэһэн Вася Агильдин Петя Булатов хоёр дээдэ һургуулида ороходо хүсэлтэй. Теэд эрэ хүн зориһондоо гүб даа.

Зүгөөр басагадынь яагаа гээбтэ? Нээрээшье мүнөө дээрээ Михайловкада тэдээндэ зохихо ажал үгы шахуу. Харин совхозой дирекци түгэс оньһожоруулагдамал шэнэ фермэ бараад, залуушуулай ажаллаха, амархада таатай, гүйсэд түхеэрэгдэһэн байра байдал хангаа хадань, басагадшье ажахыдаа юундэ үлэхэгүй һэм. Мүн һургуули, совхозой дирекци хоёр бага класснаа эхилэн, ажал, мэргэжэлээ үхибүүдэй зүбөөр шэлэхын тула удаан болзоройн хамтын тодорхой түсэб зүбшэн баталжа, ерээдүйн халаантай хүмүүжүүлгын ехэ хүдэлмэри ябуулха уялгатай. Сельсоведшье эндэ заабол хабаадаха ёһотой. Тингэбэл басагадташье нютагтань ажал олдохо һэн.

...Харин баярай тэрэ үдэшэ хэниинэшье хэн гэшэгүй, түрэл нютагтаа түбхинэн байха нүхэдэйнгөө түлөө баярлан, үүрэй толоной мандан хөөрэтэр зугаа наада дэлгээ һэн.

Н. БАДМАРИНЧИНОВ.

АЖАЛШАДАЙ *бэшэгүүдһээ*

ЖОЛООШОН СОЛОТОЙ

Цыренжап Чоксонович Будаев хорин гаран жэлэй туршада Захаминай эд хэрэглэгшэдэй кооперацида ашаа шэрэдэг автомашинын жолоошоноор хүдэлнэ. Энэ үедэ олон зам, шэрэһэн ашаа тоолохо болоо һаа, гайтай ехэ болохо байха. Ганса һарын туршада тэрэ Улаан-Үдэ хото, Зэдэ станци хэдэн дахин ошоходоо оло мянган километртэ ябана.

Үниинэй жолоошон баян дүршэлтэй болоһон, даалгагдаһан хэрэгтээ харюусалгатайгаар хандадаг. Цыренжап Чоксонович амяа хараад, гансаараа һайнаар хүдэлөөд ябадаггүй, хамта хүдэлдэг нүхэдтөө тэрэ ходо туһа хүргэдэг, залуушуулые һургадаг заншалтай.

Нүхэдынь Ц. Ч. Будаевые ехээр хүндэлдэг, өөрөө гурэн түрын зүгһөө шагнал хайрада хүртэжэ байдаг. Мүнөө тэрэ Сахирай сомоной Соведэй депутат, коммунис ажалай ударник. «Худалдаа наймаанай отличник» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Цыренжап Чоксонович хэдэн дахин Хүндэлэлэй грамотаар, социалис мүрысөөндэ илагша гэһэн тэмдэгээр шагнагданхай. Арбадахи табан жэлэй туршада хүдэлмэридөө эрхим амжалта туйлаһанайнгаа түлөө Ажалай Улаан Тугай ордендо хүртэбэ.

Б. ШОЕНОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

Монголой Арадай Республикын нийслэл хото һүүлэй жэлнүүдтэ танигдахаар бэшэ болотороо хубилна. Эндэ байрын гэрнүүдэй шэнэ кварталнууд урган бодоно, соёлой ба захиргаанай байшангууд ашаглалгада үгтэнэ. Хүн зонойнь тоо нилээд түргэн ургана. Хотые ногооруулха, болбосон түхэлтэй болгохо хүдэлмэри холын хараатайгаар ябуулагдажа байна. Тиин Улаан-Баатар Азин түбиин эгээн һайхан, эгээн ногоон хотонуудай нэгэн болохо юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Монголой арадай-революционно партиие байгуулагша, 1921 ондо илаһан арадай революциин вождь Сүхэ-Баатарта бодхоогдоһон хүшөө.

ТАСС-ай фотохронико.

МАНАЙ МҮРЫСЭДЭГ ОБЛАСТЬДО

КОЛХОЗДО ОРДЕН БАРЮУЛАГДАБА

...нэ баяр баясхаланта ...р Агын буряадай авто...нито округой Хара-Шэ...эй Кировэй нэрэмжэтэ ...озой Соёлой ордондо ... зон олоороо сугларан... согтой хүхюун хүгжэм ...н, зугаа энеэдэн холуур ...элнэ. Эндэ түрүүшын зэр...э орден, медальнуудаа ...руулһан колхозой вете...ууд һууна.

...олхозой түрүүлэгшэ, Со...лис Ажалай Герой Баль...има Мажиевич Мажиев ...лхоздо Арадуудай Хани ...саанай орден барюулал...а зорюулагдаһан баярай ...лаае бүгэдын альга та...лган доро нээбэ. Баяр ...лолой оршон байдалда ...хозой Улаан Туг, ажалай ...лтын һүлдэ болгон ба...улагдаһан социалис мү...сөөнэй дамжуулгын Улаан ...уудые, колхозой түрүү ...лшад, механизаторнууд ...л соо оруулаа.

...артиин Шэтын обкомой ...дэхи секретарь, КПСС... ЦК-гай гэшүүндэ канди...т, КПСС-эй XXVI съездын ...легат М. И. Матафоновто ...э үгтэбэ. Тэрэ колхозой ...бадахи табан жэлдэ, пар...ин XXVI съездын хүндэ...лдэ дэлгэрһэн социалис ...рысөөндэ туйлаһан ам...алтанууд тухай дэлгэрэн...гээр хөөрэбэ. Тиин тэм...тэ гушаад онһоо колхозой ...алһан зам. Эсэгэ ороноо ...мгаалгын Агууехэ дайнай ...алтада, тэрэнэй һүүлээрхи ...абан жэлнүүдэй түсэб бэе...үлгэдэ колхозой оруулһан ...убита, эндэхи түрүү хүнүүд ...ухай нүхэр Матафонов ...эмдэглэбэ.

...үнөө энэ нютагайхид ...үгэдэ эрдэм һургуулитай, ...олхоз элдэб түхэлэй 86 ...ракторнуудтай, таряа хурьадаг ...1 комбайнтай, ашаанай ...50 автомашинатай, 12 мян...ган гектар тарялантай бо...ноо. Хара-Шэбэрэй тала ...дайдаар 46 мянган хонид, ...250 үхэр, 550 адуун атар...лан бэлшэнэ. Колхозой олзо ...доход жэлһээ жэлдэ дээ...шэлнэ.

Колхозой ажалай түрүүшүүлэй зэргэдэ механизаторнууд А. Т. Нурутдинов, В. Г. Малолыченко, Х. Х. Гатьятуллин, П. Р. Семёнов, һаалишад Л. Семёнова, Д. Шандибаева, Б. Ахарова, Р. Гармасариева, Х. Тучинова, хонишод П. Холхонов, М. Жамсаранов, Л. Найданов, К. Балдагуев, РСФСР-эй Верховно Соведэй депутат Бальжит Цыбенова болон бусад оролсоно. Эндэ дээдэ мэргэжэлтэй өөһэдын хүдөөгэй интеллигенци: багшанар, врачнууд, инженернүүд, мал ажалай мэргэжэлтэд, соёлой хүдэлмэрилэгшэд урган гаранхай. Тэдэнэй дунда колхозой түрүүлэгшын орлогшо, РСФСР-эй габьяата агроном Б. Б. Мунсулов, һууринай участково больницые даагша, РСФСР-эй габьяата врач Нина Федосеевна Балданова, нүүдэл автоклубые хүтэлбэрилэгшэ, РСФСР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ Ендон Жалсанович Жалсанов, РСФСР-эй худалдаа наймаанай габьяата хүдэлмэрилэгшэ Жанчип Тудуповна Тудупова гэгшэд болоно. Колхозой 170 гэшүүдтэ коммунис ажалай ударник. 60 айлда коммунис ёһоор ажалладаг, ажаһуудаг бүлэ гэһэн нэрэ зэргэ олгогдонхой.

Хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ гүйсэд хангахын тула бүхы юумэн хэгдэнэ. Һүүлэй жэлнүүдтэ эндэ соёлой байшан, участково больница, аптекэ, ажаһуудалай комбинат, үхибүүдэй саад, арадай музей, хэдэн магазин, айлшадай буудаг газар, байрын олон гэрнүүд баригдаһан байна. Һууринай ажалшадай хубиин мэдэлдэ 73 хүнгэн автомашина, олон мотоцикл бии. Нютагай дунда һургуулида 460 һурагшад һурана. Бүхы малшадай үхибүүд һургуулиин интернадта, гүрэнэй гүйсэд дүүрэн тэдхэмжэдэ байдаг юм.

Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ область дотор шиидхэгдэхэ зорилгонуудта дэлгэрэнгытээр тогтоһоной удаа нүхэр М. И. Матафонов духовой оркестрэй баярай хүгжэм доро колхозой Улаан тугта Арадуудай Хани барисаанай орден зүүбэ. Энэ үндэр хайра танай колхозой Улаан тугтатнай ажалай илалтын, колхозойтнай хүн зоной эбтэй этэйгээр ажаллажа, ажаһуужа байһанай һүлдэ тэмдэг болон, хэтэ мүнхэдөө яларан байг лэ гэжэ нүхэр Матафонов юрөөгөөд, эндэ сугларагшадые халуунаар амаршалаа. Арбадахи табан жэлдэ ажалай үндэр амжалта туйлаһан колхознигуудта мүн лэ гүрэн түрын үндэр шан хайра барюулагдаа. Колхозой түрүүлэгшэ, Социалис Ажалай Герой Б. М. Мажиевта «РСФСР-эй хүдөө ажахын габьяата хүдэлмэрилэгшэ» гэһэн үндэр нэрэ зэргэ олгогдоһоной үнэмшэлгэ, түрүү звеньевод Х. Х. Гатьятуллинда Октябриин Революциин орден, түрүү хонишон Мунко Жамсарановта «Ажалай габьяагай түлөө» гэһэн медаль баяр ёһололой оршон байдалда барюулагдаа.

Колхозой түрүүлэгшэ, Социалис Ажалай Герой Б. М. Мажиев харюугай үгэ хэлэхэдээ, манай колхозой ажал хүдэлмэриие үндэрөөр сэгнэһэнэйнь түлөө парти, правительствада гүнзэгы ехэ баяр баясхалан хүргөө.

Партиин XXVI съездын хүндэлэлдэ зорюулагдаһан социалис мүрысөөндэ оролсожо, арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй нэгэдэхи кварталда гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө 135 процент, һү 100 процент дүүргээбди. КПСС-эй XXVI съезддэ ажалай рапорт эльгээхэ хүндэтэ эрхэ ондэндэ олгогдоо һэн. Үнгэрэгшэ жэлэй бүхэсоюзна социалис мүрысөөнэй дүнгөөр колхоздомнай РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан туг барюулагдаа бэлэй. Мүн тэрэнэй хажуугаар КПСС-эй XXVI съездын нэрэмжэтэ коллектив гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоһон байха юм.

Манай колхоздо барюулагдаһан орден бидэндэ улам ехэ урма зоригжол, эршэ хүсэ нэмээнэ. Энэ үндэр хайрада харюу болгон, ажал хүдэлмэридөө улам үндэр амжалтануудые туйлахабди гэжэ колхозой түрүүлэгшэ бүхы колхознигуудайнгаа зүгһөө мэдүүлбэ.

Түрүү механизатор, звеное даагша, Октябриин Революциин болон Ажалай Улаан Тугай ордента Х. Х. Гатьятуллин үгэ хэлэхэдээ, колхоздомнай 13 үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэд эбтэй этэй, нэгэ бүлэ шэнгеэр ажаһуудаг, ажалладаг юм гэжэ омогорхолтойгоор мэдүүлээ. Тэдэнэрэй зэргэдэ би башкир арадай хүбүүн Хара-Шэбэртэ ерэһээр 19 жэл амжалтатай ажаллажа, жаргалтай һайн ажаһуунаб. Миниин хүтэлбэрилдэг звено байгша ондо гектар бүриһөө 20 центнерһээ доошо бэшэ орооһо таряа ургуулха уялгатай. Энэ зорилгоёо бэелүүлхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн ажаллахабди гэжэ тэрэ үнэн зүрхэнһөө мэдүүлээ.

Ахалагша хонишон Казак Балдагуев өөрынгөө ажал хэрэг тухайгаа хөөрэбэ. Тэрэ 100 эхэ хонин бүриһөө 130 хурьга абаад, оурин бүтэн түлжүүлжэ байна. Хурьгаяа эхэйэнь һалгаахадаа 30 килограммһаа доошо бэшэ шэгнүүртэйгээр тушааха зорилготой байһанаа баталба.

Колхозойнгоо правительственнэ орден хайрада хүртэлэн ушартай дашарамдуулан, КПСС-эй ЦК-да, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ эльгээгдэхэ баярай бэшэг эндэ сугларагшад нэгэн дуугаар баталан абабад. Удаань нютагай һургуулиин һурагшад колхознигуудта һайндэрэй ехэ концерт харуулаа.

Д. САНДАНОВ.
Агын округ.

• ТАСС • АПН •

ХИЛЫН СААНАҺАА

ТҮҮХЭТЭ ОЙ

ТУНИС. Советскэ Союзай ба Тунисэй хоорондо дипломатическа харилсаанай тогтоогдоһоор 25 жэлэй ой июлиин 11-дэ гүйсэхэнь. Бэеэ даа һан Тунисай Республикые СССР түрүүшын гүрэнүүдэй тоодо мэдэрһэн юм. Тэрэ гэһэнһээ хойшо хоёр ороной хоорондын холбоо барисаан эдэбхитэйгээр хүгжэжэ байдаг.

Энэ түүхэтэ ойдо зорюулан, «Тунис—СССР» гэжэ хани барисаанай бүлгэмэй үүсхэлээр эмхидхэгдэһэн баярай суглаан Тунисай нийслэлдэ болобо.

ПРАВИТЕЛЬСТВЫН ПРОГРАММА ҺАЙШААГДАА

ПАРИЖ. Премьер-министр П. Моруагай тайлбарилан мэдээсэһэн, ороной шэнэ правительствын программа тушаа Франциин Национальна суглаан дээрэ һанамжануудаа хэлэлгэ дүүрэбэ.

Үгэ хэлэлгэдэ хабаадаһан социалис ба коммунис партинуудай парламентска бүлэгүүдэй түлөөлэгшэд социально-экономическа һалбаринуудай ба гадаадын политикын талаар кабинедэй бэелүүлхэ ажал ябуулгын гол шэглэлнүүдые һайшаагаа.

Дуугаа үгэлгын үедэ Национальна суглаанай 302 депутат правительствын программые һайшааһан, 147 депутат буруушааһан байна.

ГЕНРИ УИНСТОНАЙ ҮГЭ

НЬЮ-ЙОРК. США-гай Коммунис партиин национальна түрүүлэгшэ Генри Уинстон Р. Рейганэй захиргаанай дай жүрөөдэдэг балмад политикые эрид шангаар шүүмжэлээ.

Кливленд хотын (Огайо штат) олониитын үмэнэ үгэ хэлэхэ зуураа, тэрэ нигэжэ мэдүүлбэ: США-гай захиргаанай хархис политика дэлхэйе термоядерна сүйд һандарал руу түлхинэ. Тэрэнэй дотоодын политика американ правительствын дай жүрөөдэдэг хараа бодолтойнь нягта холбоотой. Социальна программада хэрэглэхэ һомололгонуудые хороожо, тэрэниие дайнай хорото муухай зэбсэгүүдые улам ехээр түхеэрхэ ябадалда зорюулдаг байһаниинь дээрэ хэлэгдэһэнэй гэршэ баримта болоно гэбэ.

Г. Уинстон совет амгалан дурадхалнуудые үндэрөөр сэгнэнэ. Дундуур зайда хэрэглэгдэхэ ракетануудые Европодо тараан тодхолго хойшолуулха, дэлхэйн бүмбэрсэгэй элдэб районуудта амгалан тайбанай зононуудые бии болгохо тухай КПСС-эй XXVI съезд дээрэ Л. И. Брежневэй оруулһан дурадхалнууд хадаа амгалан байдалай хуби заяан тушаа совет гүрэнэй үнэхөөрөө һанаата болодог байһые элирхэйлэн гэршэлнэ гэжэ тэрэ тусхайлан тэмдэглэбэ. Тиин гэһээнь, энэ дурадхалда харюу болгон, буу зэбсэгүүдые хэзээшье үзэгдөөгүй ехээр үрдилдэн түхеэрхэ, стратегиин талаар СССР-һээ булюу болохо, тэрэшэлэн национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнүүдые дараха гэһэн харата балмад хараа бодол Вашингтон баримтална. Иимэ харюусалгатай сагта американ арад захиргаанай тиимэ тэнэг политикые бэелүүлгэдэ һаад ушаруулхын тула саашадаа оролдолго хүсэлэлгэнүүдээ нэгэдхэхэ ёһотой гэжэ США-гай Компартиин национальна түрүүлэгшэ мэдүүлнэ.

МИНИСТРЭЙ МЭДҮҮЛГЭ

ТЕГЕРАН. Иранай гадаадын хэрэгүүдэй шэнэ министр Мир Хоссин Мусави-Хаменеи Тегеранай телевидениин корреспондентнэй хөөрэлдэхэдөө, Иранай урдын дипломатическа албанай хүтэлбэрилэгшэд Америкын Холбоото Штадуудай хорото ябуулгада эсэргүүсэн тэмсэхэ гэһэн арад зоной эрилтэнүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ асуудалда анхарал багаар хандуулдаг байгаа гэжэ мэдүүлбэ.

Исламска оронуудтай, дарлагдаһан арадуудтай Иранай харилсаа холбоое хүгжөөлгэдэ ороной МИД гол анхаралаа хандуулха байха гэжэ тусхайлан тэмдэглэнэ. Тэрэнэй хэлэһэнэй ёһоор, Иранай посольствонуудай бүридэл ба хүдэлмэрилэгшэдэй 100 мүн лэ хуваагдаха юм ха. Тэндэ һуража байдаг иран студентнүүдтэй холбоо барисаа бэелүүлхын тула шухала үсөөхэн хүдэлмэрилэгшэд лэ баруун зэхи оронуудта үлөөгдэхэ. Дүтын зүүн зүгэй оронуудтахи сионизмда эсэргүү тэмсэл, Израилиин эзэмдэһэн Иерусалим ба бусад бүхы араб газар дайдые эсэслэн, хүсэд бүрин сүлөөлэлгэдэ туһа хүргэлгэ түрүүшын ээлжээнэй даалгабари болоно гээд Иранай МИД тоолоно гэжэ Мусави-Хаменеи мэдүүлбэ.

ХАМТЫН МЭДҮҮЛГЭ

НЬЮ-ЙОРК. «Кампучиин талаар уласхоорондын конференци» гэдэгые зарлаха гэһэн бодомжые Индохитадай оронууд эрид буруушаана гэжэ Лаосой Арадай-Демократическа Республикын, Кампучиин Арадай Республикын, Вьетнамай Социалис Республикын гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй хамтын мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. Энэнь ООН-ой Генеральна Ассамблейн ба Аюулгүйн Соведэй хуулита документ болгогдон эндэ тараагдаа. Тиимэ конференци зарлабал, НРК-гай бэеэ дааһан, сүлөөтэ байдалда харша бүдүүлиг ябуулга, Кампучиин арадай һэргэн дэбжэлгэдэ эсэргүү пол-потынхидой харата балмад тэмсэлые дэмжэһэн ябадал болохо байна.

ЕХЭЭР ДУРАА ГУТАНХАЙ

ЛОНДОН. Англиин нийслэлэй хойто хуондахи районуудан нэгэн—Вуд Гриндэ июлиин 7-ной һүни полициин хидтан шанга тулалдаан боллоной байна. Гаононой хара шарайтан хүнүүдтэ эсэргүү «гурим сахигшадан» мүрдэхы яоуулгануудпаа шалтагаалан, иимэ ушар тохёолдоо. Хэдэн хүн шархатаһан, олон хүн баригдажа хаагдаһан һурагтай. Тэрэл һүни Англиин промышленна томо түбүүдэй нэгэн—Манчестертэ сугларһан залуушуулые намнахын тула полицийнхид шиидамуудые хэрэглээ.

Вуд Грин ба Манчестертэ тулалдаануудан болохоһоо түрүүн Ливерпулиин залуушуул булалгаалһан, тэрэнэй урда тээ Саутхоллой районда хархис бүлэглэлнүүдтэ хабаатай банданууд алалсаа хюдалдаата тулалдаа үүдхэһэн байгаа.

Табадахи үдэрөө Англиин городуудта түймэрэй дүлэн соробхилно, үйлсэнүүдтэнь баррикаданууд бодхоогдоно, шиидамуудые бариһан полициин сагдаанар бүлэг залуушуулда добтолно. Англиин түүхэдэ анха түрүүшынхеэ эндэхи полици Ливерпульдахи геттэдэ байһан гадаадын хүдэлмэришэдые намнан, нюдэ уһатуулдаг «си-эс» гэжэ газ хэрэглэнэ.

Англиин премьер-министр М. Тэтчер общинануудай палатада үгэ хэлэхэдээ, Ливерпули ба бусад городуудта болоһон буһалгаанууд гадаадаһаа ерэһэн хүдэлмэришэдэй социально-экономическа тон муу байдалтай байһан дээрэһээ болоно гэжэ мэдэрхэ баатай болобо. Лейборис партиин хүтэлбэрилэгшэ М. ФУТ полицитай тулалдаһан шанга буһалгаанууд консерваторнуудай правительствын хархис политикые буруушааһан ябуулгын улам үргэдэн дэлгэржэ байһантай нягта холбоотой гэжэ тусхайлан тэмдэглэнэ.

МАГАТЭ-гэй ГЕНЕРАЛЬНА ДИРЕКТОРЭЙ ШИИДХЭБЭРИ

ВЕНЭ. Атомай хүсэ хэрэглэлгэ хинаха уласхоорондын агентствын (МАГАТЭ) генеральна директор С. Эклунд МАГАТЭ-гэй инспектор байһан, США-гай эрхэтэн Роджер Рихтерые тушаалһаань гаргаха гэжэ шиидхэһэн тухайдаа эндэ соносхоо. Энэ шиидхэбэреэ юугээр тайлбарилнаб гэхэдэ, Рихтер гэгшэ ядерна зэосэггүй оронуудтахи ядерна түхеэрэлгэнүүдые хинаха ябуулгануудтай холбоотой агентствын секретариадай нюуса документнүүдые хэрэглэдэг байһан тула, удаан саг соо тэдэниие хулууржа, МАГАТЭ-гэй дэргэдэхи американ миссидэ (Венэдэ) дамжуулдаг байба.

Ядерна шэнжэлгэ хэдэг Ираган центрые бандит гуримаар Израилиин бомбодоһоной һүүлээр Рихтер Венэһээ гэнтэ Вашингтон ябашаһан байна.

МАГАТЭ-гэй хулуугдаһан нюуса документнүүд агентствэдэ найдабаригүйгөөр хадагалагдана гэһэн худал үгэ тараажа, МАГАТЭ-гэй гэшүүн-гүрэнүүдэй этигэл найдабариие бууруулха гэһэн ахир һэдэлгэнүүдтээ тэдэ хулуугдаһан документнүүдые хэрэглэхэ пэдэлгын США-да гаргагдадаг байһаниинь элитэ.

С. Эклунд тиимэ худал хуурмаг үгэ хүүрнүүдтэ зохихо харюу үгөөд, уласхоорондын найдабари хангалтын талаар МАГАТЭ өөрынгөө уялгануудые үрэтэй найнаар дүүргэдэг, гүрэнүүдэй социально-экономическа хүгжэлтэдэ һаад ушаруулдаггүй, тэдэнэй бүрин сүлөөе хүндэлдэг, атомай хүсые агентствын гэшүүн-оронуудан аша туһадань амгалан гуримаар бүри үргэнөөр хэрэглэлгэдэнь туһа хүргэдэг гэжэ үнэншэмэ тодоор элирхэйлэн харуулаа.

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙ ҺОНИН

ҮЕРЭЙ АЮУЛ ЗАЙСУУЛАА

РЕПОРТАЖ

Баунтын райондо һаяхан сүүдхэ шахуу аадар бороон адхаржа, Багдарин, Бага-Амалат болон бэшэниье гол горхонууд ехээр үерлэжэ, һабаһаа гараа. Жэшээлхэдэ, Бага-Амалат голой уһан 5,5 метр, Витимэй—2 метр нэмээ. Хэдэн һууриин тосхонууд, фермэ, гүүртэнүүд, прииск, ууханнуд уһанда абтаһан, бэрхэшээлтэ байдалда ороһон байна.

Нёдондо жэлэй июль һарада районд баһал ниимэ үер болоһон юм. Тиимэһээ эндэхи партиин, советскэ органуудай предприяти, организаци, эмхи зургаануудай ажахын хүтэлбэрилэгшэд тохёолдоһон бэрхэшээлые тэсэбэри ехэтэй-гээр дабадаг болонхой.

Хура борооной орожо, гол горхонуудай уһанай үшөө нэмээгүй байхада КПСС-эй райкомой дэргэдэ оперативна штаб байгуулагдаһан юм. Тэрэниие КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь В. Д. Раднаев толгойлоо. Үерэй болохо тухай комиссиин гэшүүд предприяти, организаци, ажахын хүтэлбэрилэгшэдтэ үдэшэнһөө мэдүүлһэн байгаа.

Ехэ уһан һүниин тэндэ хүрэжэ ерээ. Багдарин голой уһан эрьеһээ халижа, самоледой буудал талмай, олон айлай гэрнүүд, Бага-Амаладай фермэ үертэ абтаа. Тэндэхи хүнүүдые гаргахаар геологическа партиин, «Сельхозхими» нэгэдэлэй томо автомашина, тракторнууд дары эльгээгдээ һэн. Ципиканска геологическа партиин начальник К. Б. Шарстепанов жолоошон Н. Непомнящихтай «Урал» түхэлэй автомашина, К-700 тракторнуудые абаад уһанай эрьедэ ерэбэшье, тэрэниие гаталан гаража шадабагүй. Тиихэдэнь вертолет тэндэ эльгээгдээ.

Вертоледой командир В. С. Белецкий тэрэнэй туһалагша М. П. Балдаков хоёр дары түргэнөөр, шадамар бэрхээр хүндэ байдалда ороһон хүнүүдые, нэн түрүүн үхибүүд, үбгэд, хүгшэдые гаргаа. КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь В. Д. Раднаев, районой Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ А. В. Тиунов, районой правлениин түрүүлэгшэ А. А. Буркаев, тус репортажай автор гээд үглөөнэй удаан наранаар вертолёдоор Россошино тосхон тээшэ ниидэбэди. Агаарта ябахадамнай Талое гэжэ газарта Багдаринай геологическа экспедициин хүдэлмэришэд хүндэ байдалда ороод байна гэһэн мэдээн радиогоор үгтэбэ. Тиигээд 15 минутын үнгэрөөд байхада гурбан хүниие вертоледтоо абабабди. Тэдэнтэй хамта байһан ажалай ветеран А. А. Янтули иигэжэ хөөрэбэ:

— Уһан гэнтэ орожо ерээ. Байрын гэрнүүд, складууд, дизельнэ станци уһанда абтаа, бэлэдхэгдэһэн барилгын материал урдаа. Мүнөө уһан бага боложо эхилбэ.

Гэдэргээ Багдарин ерэжэ, вертоледтоо бензин хээд, дахин Россошино тээшэ ниидэбэбди. Доромнай захагүй уһан нэмжэнэ, уһанай модо-мон урдажа харагдана. Илангаа Бага-Амалат, Усой голнууд эрьеһээ ехээр гаранхай. «Амалатский» совхозой дүб тосхон, пилорама гэхэ мэтэ уһан соо харагдана. Уакита гэжэ нютагта илангаа ехээр, 50 миллиметр бороо ороо. Тэндэхи тосхонууд хоорондохи холбоон таһараа, урхай уһан доро орон алдаа. Участогые даагша В. В. Коноваленковэй дары түргэн хэмжээ абаһанай ашаар лэнтэ аюулта байдал тохёолдоогүй.

Удаһөө хойшо уһан бага боложо эхилбэ гэһэн соносхол штабта оробо. Гэбэшье, штаб хүдэлмэреэ һуладхангүй. Вертолёдые хэрэгтэй тээшэнь ябуулжа, хаана, хэды шэнээн хохидолой болоһые элируулнэ. Тиигэжэ баунтынхидай журамтай, зоригтойгоор тэмсэһэнэй ашаар ехэ гай гарзагүйгөөр уһанай аюул усадхагдаба. Хүн зониие, машина техникэ бушуу түргэнөөр элсүүлхэ талаар экспедициин начальник В. С. Косинов, приискын ахамад инженер А. Ф. Белов, Ципиканай геологическа экспедициин начальник К. Б. Шарстепанов, үйлэдбэриин «Сельхозхими» нэгэдэлэй түрүүлэгшэ В. Д. Бальчинов, райвоенкомадай ахамад лейтенант А. И. Суворов гэгшэд эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлжэ, олоной һайшаал, магтаалда хүртөө.

В. ЧУНАВЛЕВ.

Шэжэм оньһото замаар гүйлдэдэг электровозуудай аюулгүй, амжалтатай һайнаар замаа дабахын тула рельснүүдэй шанар саг үргэлжэ шалгагдадаг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдэ станциин түмэр замай дистанциин ахамад инженер Геннадий Ануфриевич Соколов (баруун гарһаа) Горхон станциин начальнигай орлогшо Валерий Дмитриевич Михеевтэй харгын шанар шалгана.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

УНШАГШАДАЙ УРМАДА

Монголой Арадай революциин 60 жэлэй ойн һайндэрые манай ороной ажалшад эдэ үдэрнүүдтэ тэмдэглэжэ байна.

Манай республикын ниислэл хотын «Знание» гэжэ номой магазин соо аха дүү Монголой Арадай Республикын уран зохеолшодой номуудай декада июлиин 10-һаа нээгдэбэ.

«Монголой Арадай Республикын номууд», «Монголой Арадай республикын 60 жэл», «МНР-эй уран зурагай искусство» гэһэн гаршагууд доро номууд табяатай. Монгол болон ород хэлэнүүд дээрэ хэблэгдэһэн номуудай дунда Монголой шэнэ үеын уран зохёолой үндэһэ һуури табиһан Д. Нацагдорж, Ц. Дамдинсүрэн, Н. Буяннэмэх, бусадай зохёолнууд олон. Тиихэдэ марксизм-ленинизмын үндэһэ һуури табигшад Маркс, Энгельс, Ленинэй бүхы зохёолнууд монгол хэлэн дээрэ оршуулагдажа, манай республикын ажалшадай анхаралда дурадхагдаа. Тиихэдэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежневэй «Бага газар», «Һэргэн хүгжэлгэ», «Шэнэ газар» гэһэн номууд, совет уран зохёолшодой роман, туужанууд монгол хэлэн дээрэ эндэ табигданхай.

Монголой Арадай Республикын уран зохёолшод Д. Лодойдамба, Л. Түдэв, Л. Чойжолсүрэн, Ч. Чимид, Д. Гармаа, болон бусадай бэшэһэн роман, туужа, шүлэгүүдэй суглуулбаринуудые выставкэдэ орогшод угаа дуратайгаар худалдан абана. Монголой уран зохёолшод Д. Мягмарай бэшэһэн «Гэшхэхэ газаргүй хүн» гэһэн роман түрүүшын үдэрэй туршада наймаалагдашоо. Тиихэдэ манай республикын ажалшадта мэдээжэ болоһон уран зохёолшод Лодойдамба, Д. Гармаа болон бусадай зохёолнуудые Улаан-Үдэ хотын ажалшад ехэл дуратайгаар худалдан абана.

— Монголой Арадай революциин 60 жэлэй ойн баярай үдэртэ зорюулагдан манай хотын номой магазинда нээгдэһэн декада хадаа анда нүхэдэй хэтэ мүнхэдөө хахасашагүй байһанай үшөө нэгэ гэршэ боложо үгэнэ, — гэжэ поэт Ч-Р. Намжилов омогорхон мэдүүлбэ.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ЖАСАДА

Баргажанай районой ажалшад һүүлэй үедэ эб найрамдалай жасада өөһэдынгөө салин хүлһэнһөө горитой мүнгэ зөөри дамжуулан үгэдэг болоо. Тэдэнэй зариманиинь салин хүлһэнһөө гадна абаһан мүнгэн шангуудаа эб найрамдалай жасада зорюулна. Жэшээнь, ажалай, дайнай ветеранууд Эдинг, Башкир, Каверзина гэгшэд һаяхана абаһан 50—50 түхэригэй мүнгэн шангуудаа энэл жасада үгэһэн байна.

Арадай депутадуудай Баргажанай районой гүйсэдкомой партиина организаци, тэрэнэй секретарь А. В. Даненберг энэ талаар эмхидхэлэй, ойлгуулламжын ехэ хүдэлмэри ажалшадай дунда ябуулна. Мүнөө эдэнэр эб найрамдалай жасада 1171 түхэриг суглуулаад байнхай. Мүн Баргажанай поселково Советэй хүдэлмэрилэгшэд энэ шухала хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые оруулалсана.

Д. ГЫРГЕНОВ.

АРАДАЙ МУЗЕЙДЭ

Бэшүүр тосхондо түүхын музей нээгдэһээр арбан табан жэл гүйсэхөө байна. Суббото, амаралтын үдэрнүүдтэ тус музейдэ орохо дуратайшуул олон байдаг. Музейн гурбан таһагта шухаг болоһон, һонирхолтой экспонадууд табигданхай. Жэшээнь, түүхын музейдэ КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь М. Ербановай, Байгал шадар партизануудай командир ябаһан Н. Каландарашвили, М. Сахьянова, С. Широких-Полянский гэгшэдэй дүрэ зурагууд олоной анхарал татана. Мүн эндэ Бэшүүрэй район ерэһэн аха дүү монгол арадай түлөөлэгшэнэрэй бэлэглэһэн революциин вождь Сүхэ-Баатарай хибэс дээрэ нэхэмэл дүрэ зураг, бусад зүйлнүүдые һонирхон харамаар.

Тэрэшээлэн хүдөө ажахын таһагта табигдаһан зүйлнүүдэй дунда модон анзаһан, борной, хуушан сеялкэ, тээрмэ, бусад гэр тойроной хэрэгсэлнүүдые эндэ орогшод хужарлан харана. Ажаһуудалай таһагта табигдаһан хуушанай хубсаһа хунарые харахада, баһал һонирхолтой.

М. АШИРОВА.

СПОРТ

ТОБШОХОНООР...

Шэтын областиин Смоленск шадар радио-пеленгатораар Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зонын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн болобо. Эндэ хабаадалсаһан Буряадай АССР-эй суглуулагдамал команда түрүү һуури эзэлжэ, зонын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Командын гэшүүд — СССР-эй спортын мастернууд Лебедев, Самсонов гэгшэд өөр хоорондын мүрысөөндэ эрхимлэжэ гараа.

* * *

Улаан-Үдэдэ автомобиль жолоодогшодой мэргэжэл шадабари харуулһан түгэсхэлэй мүрысөөн болобо. Сибириин болон Алас-Дурна зүгэй зонын арбан область, хизаар болон автономито республикануудай түлөөлэгшэд энэ мүрысөөндэ хабаадалсаа. Һонирхолтой мүрысөөн табан ондоо янзын автомобильнуудаар болоһон байна. Мүрысөөндэ хабаадагшад автомобиль наринаар шадамар бэрхээр жолоодохо, түргэнөөр ябуулха, түлишэ гамтангаар гаргашалха гэхэ мэтэ орёо хүндэ упражненинүүдые гүйсэдхөө.

Командануудай дунда Буряадай автотранспортын управлениин жолоошод илажа гараа. Красноярскын команда хоёрдохи, Новосибирскэ областиинхид гурбадахи һууриида гараһан байна. Илажа гарагшад «Востокавтотранспорт» нэгэдэлэй командада оролсон, бүхэсоюзна мүрысөөндэ хабаадалсаха эрхэдэ хүртэбэ.

* * *

Δ Клубай командануудай дунда футболоор республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн үргэлжэлһөөр. Ээлжээтэ наадын үедэ түмэр замай транспортын «Локомотив» команда 1:0 гэһэн тоотойгоор Закаменскын футболистнуудые, «Текстильщик» команда судна бүтээлгын заводой командые шүүһэн байна. Мүн Онохойн «Восход» судна бүтээлгын заводой командатай 0:0 гэһэн тоотойгоор тэнсээ. Мүнөөдөө тус тустаа 6 очкотой болоһон «Локомотив», «Торпедо» командануд түрүүлжэ ябана.

Футболоор эдиршүүлэй дунда республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн үнгэргэгдэнэ. Локомотив-вагон заһабарилгын заводой футболистнууд 5:0 тоотойгоор «Пищевик» командые шүүгээ. Түмэр замай транспортын «Локомотив» Закаменскын «Металлург» командые 4:1 тоотойгоор илаһан байна.

Онохойн «Восход», судна бүтээлгын заводой командануд 1:1 гэһэн тоотойгоор тэнсэбэ.

«Локомотив» командын футболистнууд мүнөөдөө 10 очкотой, мүрысөөнэй таблицада түрүүлжэ эхилбэ.

Манай корр.

АШАТАЙГААР

Һургуулиин һурагшадай зунай амаралта түлэг дундаа ябажа байна. Тэдэнэр үйлэдбэриин бригаданудта, ажалай болон амаралтын лагерьнуудта хүдэлнэ, амарна.

Зэдын районой Инзагатын дунда һургуулиин һурагшад хэдэн жэлэй туршада соо ажалай табадахи четвертиин үедэ хурьгадые харуулдаг болонхой. Энэ мүнөө хори найман үхибүүдһээ бүридэһэн эдир хонишодой бригада яһала урагшатайгаар хүдэлжэ байнхай. Тэдэнэр зунай сагта хурьгадаа гарзалуулангүй, һайса таргалуулха гэжэ шиидэнхэй. Тиихэдэ Гэгээтын дунда һургуулиин һурагшад энэ зуниие ажалай болон амаралтын лагерьта анха түрүүшынхеэ үнгэргэжэ эхилбэ. Эдэнэр сэбэр агаарта хухюун сэнгүүгээр амархынгаа хажуугаар, хахад гектар талмай дээрэ хартаабха, нэгэ гектарта үгэрсэ, гурба хахад гектарай талмайда брюквэ таряад, тэдэнээ харуулһална. Эдэнэрэй үдэшэ, үглөөнэй һэрюундэ тиха сүлөөгүй овоошоо ниилжа, аха нүхэдтөө туһаламжа үзүүлжэ ябахыень харахада, урма баяр түрэмөөр.

Манай корр.

ХАЛУУНААР УГТАБА

БАМ-ай Буряадай участогай залуу барилгашад «Комсомольская правда» газетын агитпоездые халуунаар угтаба. Тус поезд БАМ-ай Баруун участогаар ябаад, эгээн түрүүлэн манай Дабаан гэжэ разъездэ ерэһэн байна.

Удаань агитпоездын гэшүүд Байгалай тоннель малтагшадтай үйлэдбэриинь участок дээрэ ерэжэ уулзаһан, Северо-Байкальскын болон Нижнеангарскын хүн зонтой хөөрэлдэһэн байна. Тиихэдэ Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ шангай лауреат Александр Бондарь гэгшын хүтэлбэрилдэг түрүү бригадын гэшүүд агитпоездынхидые халуунаар угтаа.

Агитпоездын бүридэлдэ Москвагай журналистнууд, Горькийн хотын университедэй залуу эрдэмтэд, Вологдын «Рябинка» гэжэ арадай хатарай ансамбль оролсоно.

Д. ГАРМАЕВ.

«СПОРТЛОТОСНУУДАЙ» ТИРАЖАЙ ДҮНГҮҮД

«19-һөө 6-ень тааха спортлото»: 451.540 билет ороо.

Зургаан номер хэншье таабагүй, табан номер (20 карточка) таагшад—1.398 түхэриг, дүрбэн номер (1045 карточка) тааһан хүнүүд —38 түхэриг, гурбан номер (16946 карточка) таагшад 4 түхэриг абаха байна.

«36-һаа 5-ень тааха спортлото»: 2.070751 билет ороо. Табан номер (27 карточка) тааһан хүнүүд—6.899 түхэриг, дүрбэн номер (2127 карточка) таагшад — 87 түхэриг, гурбан номер (62810 карточка) тааһан хүнүүд 4 түхэриг абаха.

«Спортлотонуудай» 27-дохи тиражай шүүбэринүүд июлиин 15-һаа августын 15 болотор түлэгдэхэ.

(ТАСС).

ТЕЛЕВИДЕНИ

Июлиин 12-һоо 18 хүрэтэр

ВОСКРЕСЕНИ, 12
ЗАГАҺАШАДАЙ ҮДЭР
НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 8.55—Дамжуулгын программа. 9.00—«Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Юность» гэжэ ансамблиин концерт. 10.30 — «Будильник». 11.00 — «Советскэ Союзда алба хэнэб». 12.00 — «Элүүр энхэ байлга». 12.45 — «Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ программа. 13.15 — «Эрдэм ба техникэ» — киножурнал. 13.25 — «Хүдөөгэй час». 14.25 — «Хүгжэмтэ киоск». 14.55 — «Мүнөөдэр — Загаһашадай үдэр». СССР-эй загаһанай ажахын министр В. М. Каменцев дамжуулгада хабаадалсаха. 15.15 — «Үхибүүдэй Түбэй театрай 60 жэлэй ойе угтуулан». «Сказка о четырех близнецах» — фильм-зүжэг. 16.50 — «Узбекистанай эрдэни шулуунууд» — телевизионно баримтата фильм. 17.00 — «Киногоор аяншалагшадай клуб». 18.00 — «Танай бэшэгүүдээр». Загаһашадай үдэртэ зорюулагдаһан хүгжэмтэ программа. 18.45 — Уласхоорондын һонин. 19.30 — 19.45 — Забһарлалга. 19.45 — «Ну, погоди!» — мультфильм. 20.00 — «Совет уран зохёолшодой VII съездэ ерэһэн хари гүрэнэй айлшадта үгэ үгтэнэ». 20.10 — Телевизионно зүжэг. 22.00 — «Время». 22.35 — Хүнгэн атлетикээр уласхоорондын мүрысөөн. СССР—США. 23.45 — «Үдэшын аялганууд». 00.15 — Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. «Щорс» — уран һайханай фильм.

«Орбита». 15.15 — Дамжуулгын программа. 15.20 — «Мэдэжэ аад, юрэ бусын юумэн». 16.20 — Уһа руу һурэлгээр СССР-эй чемпионат. 17.05 — Спидвейгээр дэлхэйн чемпионат. Польшоһоо дамжуулга. 17.35 — «Радуга» — арадай уран бүтээлэй телевизионно программануудай уласхоорондын IV фестиваль. Сир... 18.00 — «Два капитана» — телевизионно олон серитэй уран һайханай фильм (5-дахи сери). 19.15 — «Кинокамераар оршон дэлхэйе харуулна». 20.05 — Загаһашадай үдэртэ зорюулагдаһан телевизионно баримтата фильмүүдэй программа. 20.30 — «Мүнөөдэр сэрлиг соо». Фильм-концерт. 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!». «Фигэй ушаралта ябадалнууд» — мультфильм. 21.15 — Тамаралгаар бүхэсоюзна мүрысөөн. 22.00 — «Время». 22.35 — «Факир на час» — телевизионно уран һайханай фильм. 23.50 — Футболоор СССР-эй чемпионат. «Торпедо» — «Динамо» (М). 2-дохи тайм.

ПОНЕДЕЛЬНИК, 13
НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 17.00—Дамжуулгын программа. 17.05—Үхибүүдтэ — мультфильмнүүдэй программа. 17.35 — «Саян». (1981 оной июлиин 2-ой дамжуулга дабталга). 17.55—Республикын экономикын мүнөө үеын гол шухала асуудалнууд» (буряадаар). 18.10—Соносхолнууд. 18.20—«Эрхэтэн ба хуули». 19.10 — Шэнэ һонин. 19.20 —«Поэт Лопсон Табхаев». «Уран бэлигтэнэй зохёохы зам» гэжэ циклһээ (буряадаар). 20.00—Спортын һонин. 20.10—«Танай бэшэгүүдээр». 20.50 — «Талата ба хадата нютагуудай дуунууд»—уран һайханай хүгжэмтэ фильм.

ВТОРНИК, 14
НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 8.55—Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Как львенок и черепаха пели песни», «Сказка сказывается» — мультфильмнүүдэй программа. 10.35 — Үхибүүдтэ. «Валерка, Рэмка плюс...», «Димка велогонщик» — телевизионно бага хэмжээнэй уран һайханай фильмүүд. 11.20—«Киногоор аяншалагшадай клуб». 12.20—Шэнэ һонин. 15.10—Дамжуулгын программа. 15.15—Шэнэ һонин. 15.35—«Шиниии ажал— шиниии амжалтанууд» — киногой программа. 16.25 — Үхибүүдтэ «Пассажир» — гэжэ телевизионно уран һайханай фильм.

Улаан-Үдэ. 17.05—«Байгал» —программа (буряадаар). 17.35 — «СССР-эй уран зохёолшодой VII съездын делегадууд хөөрэнэ».

«Орбита». 18.05—«Нодар Думбадзе». «Коммунистнууд» гэһэн циклһээ телевизионно баримтата фильм. 18.30 — «КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө». «Краснодарайхидай дурадхаһан шэнэ системэ ашаглагдана». Үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ комплексно системэ зохёоһон Кубаниин ажалшадай түрүү дүй дуршэл тухай. КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, Социалис Ажалай Герой, КПСС-эй Краснодарска крайкомой нэгэдэхи секретарь С. Ф. Медунов дамжуулгада хабаадалсаха. 19.00 — «Футболой шэнжэлэл». 19.30 — 19.45 —Забһарлалга. 19.45 —«Мүнөөдэр—түби дэлхэйдэ». 20.00— Бастили абаһан үдэртэ—Франциин национальна һайндэртэ зорюулагдаһан Франциин телевидениин программа. 22.00 —«Время». 22.35—«Баримтата экран». 23.50—«Мүнөөдэр—түби дэлхэйдэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 12.55—Дамжуулгын программа. 13.00—Үхибүүдтэ. «У лукоморья», «Сочинение», «Струны для гавайской гитары»—бага хэмжээтэй уран һайханай фильмүүд. 14.15 — СССР-эй арадай хатарай Гүрэнэй академическа ансамблиин концерт. 14.35 — «Соломенный бычок», «В стране невыученных уроков» — мультфильмнүүдэй программа. 15.05 —«Үхибүүдтэ ан амитадай зугаа загад тухай». 15.40—«Арадай дуунууд». 17.05 — «Залуушуулай адресууд».

Улаан-Үдэ. 18.05—Баримтата фильм. 18.55 — Киножурнал. 19.05 —Соносхолнууд. 19.15—Баримтата фильмүүдэй программа.

«Орбита». 19.55—Дамжуулгын программа. 20.00 — «Хүдөөгэй час». 21.00—«Амгалан нойрсогты, багашуул». 21.15—Уласхоорондын һонин. 22.00—«Время». 22.35—«Невеста с Севера» — телевизионно уран һайханай фильм.

СРЕДА, 15
НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 8.55— Дамжуулгын программа. 9.00—«Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — А. Н. Толстой. «Никитын бага наһан». 10.50—Н. Лысенкын нэрэмжэтэ конкурсын лауреат С. Юсов наадаха (скрипкэ). 11.20—«Ан амитадай ажамидарал». 12.20—Шэнэ һонин. 15.10—Дамжуулгын программа. 15.15—Шэнэ һонин. 15.35 — «Сибирь ба Алас-Дурнын хизаараар»—киногой программа. 16.30—«ПТУ ямар мэргэжэлдэ яажа һургадаг бэ?» «Таряашад».

Улаан-Үдэ. 17.00—«Саян»—хүдөөгэй ажалшадта зорюулагдаһан дамжуулга. 17.25 — «Байгал» — программа.

«Орбита». 18.00—Брест хотодо дайнай ветерануудтай болоһон уласхоорондын уулзалга.

Улаан-Үдэ. 18.15—«Хяагтын комсомолой мүндэлһэн үдэр». гэһэн дамжуулга. 18.55—Киножурнал. 19.05—«Партийна манай хэрэгүүд». 19.35—Киножурнал.

«Орбита». 19.45 — «Мүнөөдэр—түбэ дэлхэйдэ». 20.00—Политическэ асуудалнуудаар хөөрэлдөөн. 20.15—«Волга-Волга» —уран һайханай фильм. 22.00 —«Время». 22.35—«Хаана? Юун? Хэзээ?»—Телевизионно викторинэ. 23.35—«Мүнөөдэр —түби дэлхэйдэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 12.55 —Дамжуулгын программа. 13.00—«Ну, что же ты, папа!» Телевизионно олон серитэй уран һайханай фильм (1-дэхи сери, ГДР). 14.05 — «Хүбүүдүүд, урагшаа!». 14.50—«Сестрица-Аленушка и братец-Иванушка», «Осторожно, щука»—мультфильмнүүдэй программа. 15.20—Концерт. 15.50 — «Отар Тактакишвили». «Хүгжэмэйнь хуудаһануудаар». 17.00 — Ород композиторнуудай зохёолнуудаар концерт. 17.30—«Ород хэлэн».

Улаан-Үдэ. 18.00—«Агитаторнууд ба политинформаторнуудта туһаламжа».

«Орбита». 18.15—«Булта даа —эбтэй эетэй булэ». 18.45—«Горнистнууд, харюусагты!». 19.15 — «Зураг бүридэнь—иран». 19.30 — 19.45—Забһарлалга.

Улаан-Үдэ. 19.45 — Соносхолнууд.

«Орбита». 19.55—Дамжуулгын программа. 20.00—«Советскэ Союзда алба хэнэб!». 21.00 —«Амгалан нойрсогты, багашуул!». 21.15—Уһа руу һурэлгээр СССР-эй чемпионат. 22.00 —«Время». 22.35 — «Душечка» —телевизионно уран һайханай фильм. 23.50 — «Бүхы үе сагай хабар» — телевизионно баримтата фильм. 24.00—Футболоор СССР-эй чемпионат. «Спартак»—«Пахтакор».

ЧЕТВЕРГ, 16
НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 8.55—Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Уран гартан». 10.40—«Волга-Волга»—уран һайханай фильм. 12.20— Шэнэ һонин. 15.10— Дамжуулгын программа. 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35 —Ороной телевизионно студинуудай баримтата фильмүүдэй программа. 16.35 — РСФСР-эй Гүрэнэй духовой оркестрэй концерт. 18.05—«Ажалай алдар солын түг дээрэ үргэн дабшаг-шад!» Белгородско үйлэдбэриин-техническэ бүридхэлгын управлениин дүй дүршэлһөө. КПСС-эй XXVI съездын делегат, КПСС-эй Белгородско обкомой нэгэдэхи секретарь В. И. Путивцев дамжуулгада хабаадалсаха.

Улаан-Үдэ. 17.20—«Байгал» программа.

«Орбита». 17.50—«Зарницын» маршрудаар». 18.35— «Аджариин АССР-эй байгуулагдаһаар 60 жэлэй ой угтуулан». «Аджари соогуур аяншалга». — Телевизионно баримтата фильм. 19.00 — Аджариин АССР-эй гүрэнэй дуу ба хатарай ансамблиин концерт. 19.30—19.45—Забһарлалга. 19.45 — «Мүнөөдэр—түби дэлхэйдэ».

Улаан-Үдэ. 20.05—«КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө». «Туяана» нэгэдэлэй түсэбтэ табан жэл» (3-дахи дамжуулга). 20.35 —«Уласхоорондын шэнжэлэл»

«Орбита». 20.50 — «Мужские игры на свежем воздухе» — уран һайханай фильм. 22.00 — «Время». 22.35 — «Эб найрамдалай ба хани барисаан тухай уран шүлэгүүд». М. Горькиин нэрэмжэтэ Түбэй соёлой ба амаралтын парк соо СССР-эй уран зохёолшодой VII съездын делегадуудтай ба хари гүрэнэй айлшадтай үнгэргэгдэһэн уулзалга. 23.50 — «Мүнөөдэр—түби дэлхэйдэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 — «Ну, что же, ты, папа?» — уран һайханай фильм. 14.10— П. Хиндемит. Хүгжэм. 14.40— «Однажды летом», «Петя и Красная Шапочка» — мультфильмнүүдэй программа. 15.15 — СССР-эй арадай артист Ю. Гуляевай концерт. 16.25— «Горнистнууд, харюусагты!».

Улаан-Үдэ. 16.55 — Үхибүүдтэ мультфильмнүүдэй программа.

«Орбита». 17.20 — «Шатарай һургуули».

Улаан-Үдэ. 17.50 — Соносхолнууд. 18.00 — Үхибүүдтэ— мультфильмнүүдэй программа. 19.00 — «Манай айлшад». 19.35 — Баримтата фильмүүдэй программа.

«Орбита». 20.05 — «Эрдэм наукын һонин».

Улаан-Үдэ. 20.50 — Хүгжэмтэ забһарлалга.

«Орбита». 20.55 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!». 21.15 — Велоспортоор СССР-эй чемпионат. 22.00 — «Время». 22.35 — «Ветер в лицо» — телевизионно уран һайханай фильм.

ПЯТНИЦА, 17
НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — Үхибүүдэй уран һайханай бүлгэмэй коллективүүдэй концерт. 11.40 — Уласхоорондын конкурснуудай лауреат Л. Тимофеев наадаха. 12.10 — Шэнэ һонин. 15.10 — Дамжуулгын программа. 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35 — Ирагай Республикын национальна һайндэртэ — Республикын национальна үдэртэ зорюулагдаһан киногой программа. 16.20 — Үхибүүдтэ «Охотник за браконьерами» — телевизионно уран һайханай фильм.

Улаан-Үдэ. 17.35 — «Саян» —хүдөөгэй ажалшадта зорюулагдаһан дамжуулга. 18.05 — «Байгал» программа. 19.05— «Зүүн Сибирь» — киножурнал.

«Орбита». 19.20 — «Лошарик» — мультфильм. 19.30— 19.45 — Забһарлалга. 19.45— «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 20.00 — «Совет уран зохёолшодой VII съездэ хабаадаһан хари гүрэнүүдэй айлшадта үгэ үгтэнэ». 20.20 — «Женитьба» — уран һайханай фильм. 22.00 — «Время». 22.35 — «Балет тухай». Балетэй артистнуудай уласхоорондын IV конкурс. 24.00 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 00.15 — Франциин эстрадын мастернуудай концерт.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 — «Ну, что же ты, папа?» — уран һайханай фильм (3-дахи сери, ГДР). 14.15 — «С. Есенинэй уянга». 14.45 — «Левша» — мультфильм. 15.30 — «ПТУ-да ямар мэргэжэлдэ, яажа һургадаг бэ?», «Галта мэргэжэлэй һургуули», «Металлургын мэргэжэл тухай». 16.00 — «Экран хани нүхэдөө суглуулна». «СССР — МНР».

«Улаан-Үдэ». 16.50 — Үхибүүдтэ — мультфильм. 17.10 — «Уран зохёолой уншалга». И. Калашников. «Не поле перейти» (романһаа хэһэг).

«Орбита». 17.35 — «Хүгжэмтэ Эстони». Фильм-концерт. 18.05 — «Москва ба москвагайхид». 18.35 — «Б. Лавреневой түрэһөөр 90 жэлэй ойе угтуулан». «Уран зохёолойнь хуудаһануудаар».

Улаан-Үдэ. 19.20 — Фильм-концерт.

«Орбита». 19.55 — Дамжуулгын программа. 20.00— «Киногоор аяншалагшадай клуб». 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!». 21.15 — Велоспортоор СССР-эй чемпионат. 22.00 — «Время». 22.35 — «Секретарь парткома» — телевизионно уран һайханай фильм (1-дэхи ба 2-дохи серинүүд).

СУББОТО, 18
НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — «Түрэлхидтэ зорюулагдаһан дамжуулга». 10.10 — «Эрхим һайн эд бараа элбэгээр үйлэдбэрилхэ». 10.40 — «Энээниие таанар шадахат». 11.25 — «Спортлотогой» 29-дэхи тираж.

Улаан-Үдэ. 11.35 — Факел. «Өөрынгөө газар дээрэ ажаһуунабди». 12.05 — Шэнэ һонин. 12.15 — Хүдөөгэй ажалшадта зорюулагдаһан хүгжэмтэ программа.

«Орбита». 12.45 — «Никарагуа: «гитара ба буу» — телевизионно баримтата фильм. 14.00 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 14.15 — «Мэдээжэ зад, юрэ бусын юумэн». 15.15 «Үглөөдэр — Металлургын үдэр». СССР-эй Хара металлургиин министр И. П. Казанец үгэ хэлэхэ. 15.30 — «Радуга» — арадай уран бүтээлэй телевизионно программануудай уласхоорондын IV фестиваль. «Корнуэльдэхи һайндэр» (Франци). 16.00 — «Русалочка» — уран һайханай фильм. 17.20 — Политическэ шэнжэлэгшэ Ю. А. Летуновой хөөрөөн. 17.50 — «Сэдьхэлыемнай хана гааш, Олимпиада» — баримтата фильм. 19.00 — КПСС-эй ЦК-гай Уласхоорондын мэдээсэлэй таһагые даагша Л. М. Замятин уласхоорондын асуудалаар хөөрэлдөө хэхэ. 19.45 —20.00 — Забһарлалга. 20.00 — Футболоор СССР-эй чемпионат. «Динамо» (М) — «Кубань». 22.00 — «Время». 22.35 — «СССР-эй арадай артист, Гүрэнэй шангай лауреат, композитор А. Петровой зохёохы ажал ябуулгада зорюулагдаһан үдэшэ». 00.10 — «Рембрандтын уран бүтээлнүүд». Эрдэм-дэлгэрүүлгын фильм. 00.30 — Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 11.35 — «Алтан наранай неесэ».

Улаан-Үдэ. 12.45 — «Веселая карусель» — мультфильм. 12.55 — Үхибүүдтэ. «Казаки-разбойники» — уран һайханай фильм. 14.05 — «Зүүн Сибирь» — киножурнал. 14.15 — «Уран бүтээлэй эстафетэ» — баримтата фильм.

«Орбита». 15.15 — Дамжуулгын программа. 15.20— «Кто получит приз», «Наш друг — Пишичитай», «Жирафа и очки» — мультфильмнүүдэй программа. 15.50 — У. Теккерэй «Ярмарка тщеславия». СССР-эй Гүрэнэй академическэ Бага театрай фильм-зүжэг. 18.30 — «Хүгжэмтэ киоск». 19.05 — «Алтан зээһэн» — телевизионно баримтата фильм. 20.00 — «Дуун-81». 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!» 21.15 — «Элүүр энхэ байлга». 22.00— «Время». 22.35 — «Пармская обитель» — уран һайханай фильм (1-дэхи сери. Итали-Франци).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Һогообори бүхэниие суглуулан абаха» — түрүү бэшэг. «Тэжээл бэлэдхэл — бүгэдын хэрэг» — материалнуудай суглуулбари. «Сагаан алтаа сэбэрээр хуряае». «Тулдуунай хайшашадай габшагай ажал» — С. Убеевэй статья. «Алдарта ойн баяр» — ТАСС-ай материал.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Үзэл сурталай хүдэлмэриин дүй дүршэлһөө». Б. Будаевай «Хаража ойлгохоор, тодорхойгоор» гэһэн статья. «Предприятиин хамһабариин ажахы». «Бүхы аргаяа элсүүлэн» — Л. Цыбиковагай статья. «Ивалгада хэгдэһэн туршалга» — П. Бурмакинай фото-мэдээсэл. «Редакцида ерэһэн бэшэгүүд» — суглуулбари. «Түрэл орон дотор» — ТАСС-ай мэдээсэлнүүдһээ.

Гурбадахи хуудаһанда. «Номой уншасые үргэдхэхэ» — Т. Волынцевагай статья. «Театр». «Сэдьхэлһээ сасардаг гэрэл» — В. Филипповагай статья. «Бүмбэрсэг дэлхэйн һонин»

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Шэнэ һонин, үйлэ хэрэгүүд, тоо, баримта» — суглуулбари. «Нарата Арменидэ эмхидхэгдэһэн выставкэ» — А. Сахаровскаягай корреспонденци. «Багшанар һуралсана» — Б. Бирбаевай тэмдэглэл. «Манай нютагай хүбүүнэй дурасхаалда» — И. Ярневскиин статья.

Редактор Р. Б. ГАРМАЕВ.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор—2-54-54, приемная —2-54-93, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь —2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства —2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, информации—2-34-05, перевод—2-54-93, писем и селькоров —2-67-81, корректорская—2-35-95, машинное бюро—2-57-63, фотолаборатория—2-33-61, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и книжной торговли.
Н-03559. Заказ № 161. Индекс 5901.